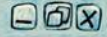

Тетяна Щербаченко

ЯК
НЕ
ЗАБЛУКАТИ
В
ПАВУТИНІ

Намалював Дмитро Кузьменко

В идавництво С тарого Лева

ЛЬВІВ - 2014

ЗМІСТ

ЯК «ВПЛУТАТИСЯ» В ПАВУТИНУ

Історія винайдення	6
Є зв'язок!	8
Завжди під рукою	12
Мережевий апетит	13
Без гальм	14
Переглядачі	16
Рецепт веб-адреси	18
Стережися вірусів!	20
Сумнівні сайти	21
Реклама	23
Спам	24
Хакери	25

ЩО І ДЕ Є В ІНТЕРНЕТІ

Знайди те, що шукаєш	28
Як працює пошуковець	30
Як шукати, щоб знайти	32
Шукане подано!	34
Довіряй, та перевіряй	35
Мережеві бібліотеки й книжки	37
Зображення, музика, відео	39
Говорить і показує Павутина	41
Торенти та обмінники	44
Портали	47
Е-крамниці	48
Е-гроші	49

ТРИМАЙ ЗВ'ЯЗОК

Тримай зв'язок	54
Правила е-пошти	57
Веб-чати	59
Форуми	60
Е-розмови	62
Віч-на-віч	63

ТВОЄ МІСЦЕ В МЕРЕЖІ

Інтернет-щоденники	68
Соціальні мережі	70
Приватна файлозбірня	72
Бути в курсі новин	73
Знайти батькам нову роботу	74

Е-ГНІЗДО ВЛАСНОРУЧ

Свій сайт	76
Легко починати	77
Мережеве обличчя	78
Домівка	79
Раз теґ, два теґ	81
Жменька «НЕ»	86
Веб-дружба	87
Веб-заробіток	88

ЗВАЖАЙ!

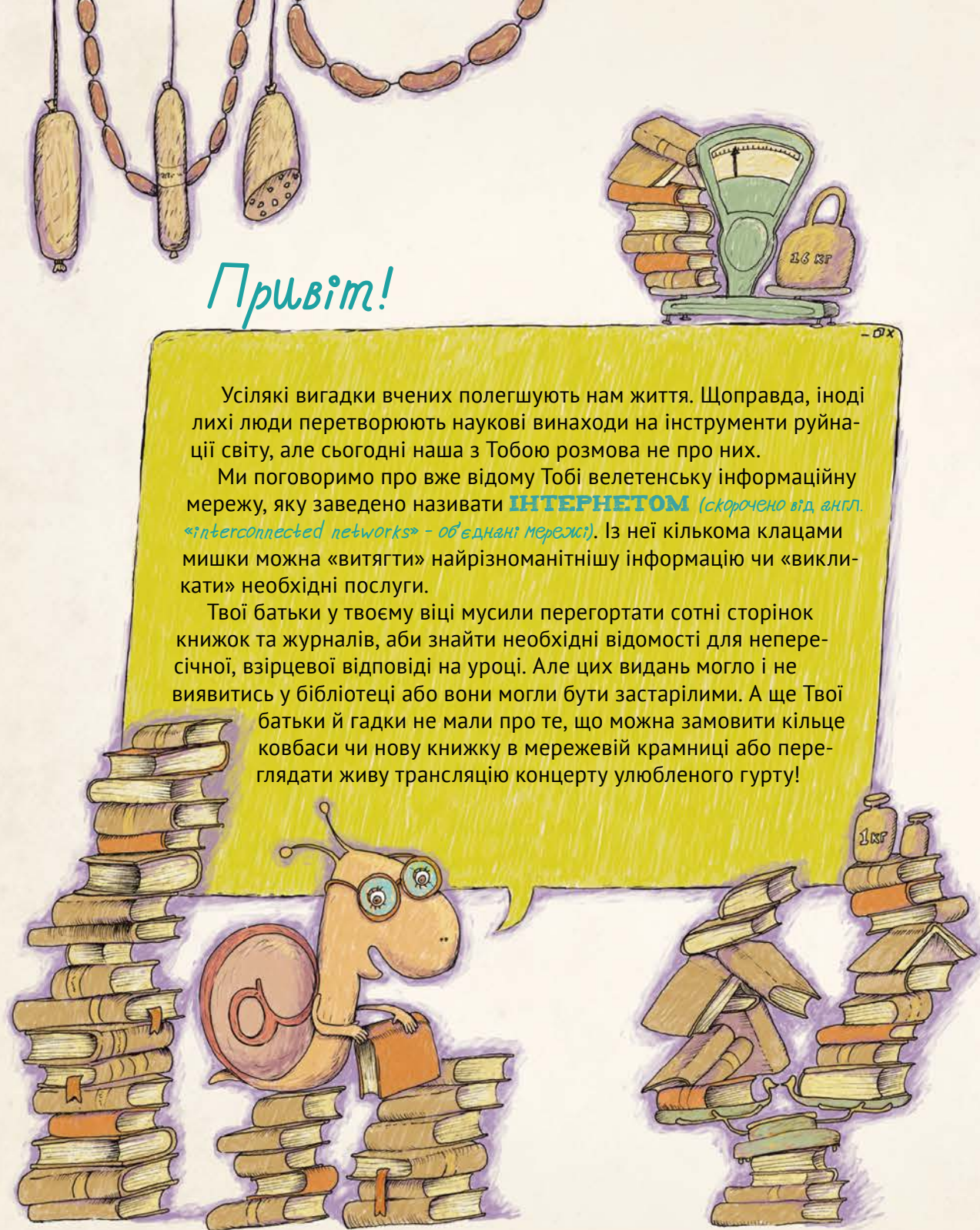
Секрети та шпигуни	92
Стережись ботів	94
Ігноруй тролів	95
Бережи час	96
Частіше усміхайся!	98
Що ще?	100
Алфавітний покажчик	102

Привіт!

Усілякі вигадки вчених полегшують нам життя. Щоправда, іноді лихі люди перетворюють наукові винаходи на інструменти руйнації світу, але сьогодні наша з Тобою розмова не про них.

Ми поговоримо про вже відому Тобі велетенську інформаційну мережу, яку заведено називати **ІНТЕРНЕТОМ** (скорочено від англ. «interconnected networks» - об'єднані мережі). Із неї кількома клацаннями мишки можна «вийняти» найрізноманітнішу інформацію чи «викликати» необхідні послуги.

Твої батьки у твоєму віці мусили перегортати сотні сторінок книжок та журналів, аби знайти необхідні відомості для непересічної, взірцевої відповіді на уроці. Але цих видань могло і не виявитись у бібліотеці або вони могли бути застарілими. А ще Твої батьки й гадки не мали про те, що можна замовити кільце ковбаси чи нову книжку в мережевій крамниці або переглядати живу трансляцію концерту улюбленого гурту!

ІСТОРІЯ ВИНАЙДЕННЯ

У **1957** році, коли Твої бабуся й дідусь були дітьми, учені запустили штучний супутник Землі. З нього, щоправда, ще не можна було спостерігати за цілим світом. На відміну від сучасних високотехнологічних

Супутник належав Радянському Союзу – так називалося об'єднання країн, до складу

ПРИГОТУЙСЯ ДО ТОГО, ЩО МАЙЖЕ ВСІ ТЕРМІНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПАВУТИНОЮ, ПОХОДЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. ОДНАК МОЖНА ПОЧУТИ, ЯК «ФАЙЛ» УКРАЇНСЬКОЮ НАЗИВАЮТЬ «ЖМУТКОМ» АБО «ЗШИТКОМ», «ПРИНТЕР» - «ДРУКАРЕМ», «ІНТЕРНЕТ» - «ВСЕМЕРЕЖЖЯМ» ТОЩО.

якого входила й Україна. Інша країна, США, постійно змагалася з Радянським Союзом у тому, хто «крутіший»: чий суспільний лад більш справедливий, чиї науковці розумніші, спортсмени сильніші, і навіть де більше читають. У ті часи всі люди у світі дуже боялися, що між цими величезними державами почнеться війна.

Отож, керівники США подивились на запуск супутника й вирішили, що не слід відставати. Американські військові запросили вчених, і ті разом із вигадливими студентами зробили особливу комп'ютерну мережу – «віддалений доступ» одного комп'ютера до іншого. Він дозволяв миттєво поширити будь-яку інформацію на будь-яку відстань.

До того всі **КОМП'ЮТЕРИ** були самі по собі, і коли треба було перенести дані, люди мусили бігати з накопичувачами від одного до іншого. Вміщували вони, як на сьогодні, мізерні обсяги інформації. У ті часи й мріяти не могли про звичні нам сотні гігабайтів пам'яті. Тож бігати доводилося часто.

Науковці посилено працювали над поставленим завданням, і **1969 РОКУ** відбувся перший сеанс передавання даних від комп'ютера до комп'ютера.

Пізнього вечора два товариства на відстані понад шість сотень кілометрів одне від одного оточили екрани своїх верстаків й узялися за телефонні слухавки. Успішність передавання інформації підтверджували усно. Перший зв'язок налагодили ненадовго: вдалося передати тільки перші три літери загаданого слова. Однак було зрозуміло, що задум удався. **ARPANET** – така була перша назва мережі – розросталась швидко, й через чотири роки вже об'єднувала США, Велику Британію, Норвегію...

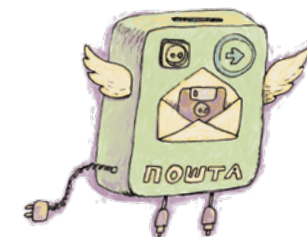
Отже, невдовзі світ обплутала така собі «павутина» –

дорога з тисяч кілометрів мідних дротів, оптоволоконних кабелів та супутників, які об'єднували верстаки всього освіту. Цю дорогу й іменують Інтернетом, або – Мережею.

Через 12 років було розроблено програму, яка збен-тежила поштамти всього світу. Люди почали користуватися електронною поштою. Листи тепер надходили до адресатів не тижнями, а за лічені хвилини, тож прихильників цієї послуги ставало дедалі більше. Ще через 17 років було винайдено можливість спілкуватися в реальному часі: в чатах! Чи уявляли тодішні першовідкривачі, що мине ще трохи часу, і можна буде запросто дивитися в очі свого Інтернет-співрозмовника?..

На початку 1990-х років, коли «павутина» обплела весь світ, з'явилася спеціальна мова програмування (**HTML**) для створення Інтернет-сторінок, а також перший **БРАУЗЕР** – спеціальна програма для їхнього перегляду. Саме завдяки цьому винаходу кожен користувач може брати й віддавати найрізноманітнішу інформацію в зрозумілому вигляді й у будь-яких обсягах – чи коротку фразу, чи цілий фільм.

В сучасній українській мові вже побутує назва «верстак» на означення комп'ютера

БРАУЗЕР -
*переглядач, від
англ. «to browse» -
проглядати*

СЕРВЕР - мережевий «зв'язковий» верстак, від англ. «server» - служба

В розмові кажуть «дабі-дабі-дабі» - скорочено від англ. «World Wide Web»

Сукупність усіх мільярдів Інтернет-сторінок, система **СЕРВЕРІВ**, програмне забезпечення для перегляду ресурсів Інтернету називається **WWW** - Всесвітньою Павутиною. Слова зі складовою «веб»: веб-майстер, веб-сторінка досить часто зустрічаються, тож тепер Тобі відомо,

що вони стосуються Інтернет-простору.

А тепер згадаймо, що починалося все... з супутника. Мабуть, не випадково, адже супутники сьогодні - невід'ємна частина Інтернету!

Є ЗВ'ЯЗОК!

ПРОВАЙДЕР - постачальник Інтернет-послуг

Існують різні способи під'єднання до Мережі. Супутники зв'язку, телефонні та електродроти, кабельне телебачення, стільниковий зв'язок...

Найбільш надійним і досить швидким є супутниковий зв'язок. Він дає ширші, ніж зазвичай, можливості доступу до інформації. Наприклад, можна дивитися супутникове телебачення. Крім того, користувач

не залежить від **ПРОВАЙДЕРА** - «продавця» під'єднання до Мережі, який забезпечує передавання даних. Однак такий спосіб зв'язку вимагає більшої кількості обладнання, спеціальних налаштувань та коштує дорожче за всі інші.

У місцях, де широкодоступні під'єднання неможливі - наприклад, десь у Карпатах чи

на віддаленому узбережжі Криму, стає в пригоді саме супутниковий зв'язок. Утім, хай ним переймаються шпигуни та **НОВИНАРИ**. Якщо Ти потрапиш у мальовничий куточок гір, краще насолоджуйся красою природи, а не клопочись пошуком мереж.

Отже, вибір типу під'єднання залежить від умов Твоїєї місцевості. Чи є змога прокласти спеціальні кабелі? Чи, може, Твій будинок перебуває в зоні дії провайдера бездротового Інтернету?

Перш ніж обрати постачальника Інтернет-послуг, з'ясууй, хто які має технічні можливості.

У місцевостях із невеликою густиною населення переважає доступ до Мережі через домашній телефон. Такий зв'язок називається **ДІАЛ-АП**. Він недорогий, але й не досить якісний, адже не здатен передавати значні обсяги інформації - відео, музику. Швидкість при під'єднанні

через хатній телефон невисока, та й лінія постійно буде зайнятою. Однак для користування електронною поштою та не надто активного пошуку цей тип зв'язку придатний.

До речі, важливо, щоб провайдер надавав послугу передзвонювання **КОЛ-БЕК**. Тоді Ти платитимеш тільки за Інтернет, а не за Інтернет і за телефон.

Розрахунок за підключення подібний на оплату стільникового зв'язку: слід час від часу купувати картки вибраного провайдера чи класти гроші на рахунок у касах або в дедалі більш популярних платіжних терміналах.

Ми вже згадували про існування бездротового зв'язку, зокрема - супутникового. Є ще кілька його технологій, більше чи менше відомих Тобі за аббревіатурами з технічного опису стільникового зв'язку: **CDMA, GPRS, EDGE**. Засади та відмінності їхньої роботи навряд чи стануть Тобі

НОВИНАРИ - репортери, журналісти, які готують новини

КОЛ-БЕК: від англ. «to call-back» - передзвонити

ДІАЛ-АП: від англ. «dial-up» - виклик за номером

ЗВЕРНИ УВАГУ: БЕЗДРотовий зв'язок, як і дротовий, потребує модему. Його вибір залежить від технології, яку підтримує постачальник послуг. Модем - пристрій для під'єднання до Інтернету. Буває зовнішній, внутрішній та вбудований. Модем може надавати провайдер - в оренду чи за «акційною» ціною.

МОДЕМ -

скорочено від «модулятор-демодулятор», тобто «шифрувальник-розшифрувальник»

в пригоді, та й коли Ти виростеш, вони вже, мабуть, будуть історією.

До речі, відомий Тобі **BLUETOOTH** – це також технологія бездротового зв'язку, однак вона обмежена у відстані, тож із постачальником Інтернету з її допомогою Ти не зв'яжешся, але інформацію з телефона на комп'ютер запросто передаєш. Тим паче Bluetooth стане в пригоді, якщо Ти використаєш свою **СТІЛЬНИЧКУ** як модем.

Один із найбільш поширених сьогодні способів бездротового доступу до Мережі – це **WI-FI**. Таке підключення зручне для власників ноутбуків (переносних комп'ютерів) і нетбуків (невеличких ноутбуків).

У великих містах роблять спеціальні пункти доступу до Wi-Fi – у кав'ярнях, бібліотеках,

аеропортах чи торговельних центрах. Кожен може прийти туди і, скажімо, за горнячком чаю поспілкуватися з друзями, переглянути новини чи почитати нові листи електронної пошти.

Шанувальники безпечного технологічного прогресу зазначають, що випромінювання саме бездротової технології Wi-Fi найменше впливає на довкілля. І це сьогодні вкрай важливо!

Бездротове підключення рятує тих користувачів, які не мають змоги прокласти спеціальні дроти чи користуватися існуючими. Саме за ним – майбутнє.

Способи передавання даних на відстані розвиваються неймовірно швидко. Колись неможливо було уявити Інтернет без дротів.

Кілька років тому було **2G** та **3G** з'єднання – друге та третє покоління бездротового зв'язку, які «навчилися» передавати тексти, голос. Сьогодні вже закликають підключатися до **4G**, завдяки якому можливо в реальному часі приймати щонайякісніші зображення та музику!

СТІЛЬНИЧКА -

мобільний телефон

WI-FI (звучить «вай-фай»): від англ. «wireless fidelity» – точність без дротів

G: від англ. «generation» – покоління

МОЖЛИВО, НЕЗАБАРОМ ЯКЕСЬ ІЗ ЧЕРГОВИХ «ПОКОЛІНЬ» ПІДКЛЮЧЕНЬ ЗМОЖЕ ПЕРЕДАВАТИ В МОЗОК ОСОБЛИВИЙ ЕЛЕКТРОМАГНІТНИЙ СИГНАЛ, ЩО НЕСТИМЕ В СОБІ ЗАПАХ ЧИ СМАК?! ТОДІ, НАПРИКЛАД, ТИ ЗМОЖЕШ ДУЖЕ ПЕРЕКОНЛИВО ПОДІЛИТИСЯ ВРАЖЕННЯМ ВІД НЕБАЧЕНО ВИПУКАНОЇ СТРАВИ З ДРУЗЬМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ ЗА ТИСЯЧІ КІЛОМЕТРІВ ВІД ТЕБЕ.

ЗАВЖДИ ПІД РУКОЮ

У своєму мобільному телефоні Ти теж можеш активувати бездротовий Інтернет і переглядати потрібні сторінки чи, наприклад, пошту. Мобільні оператори та виробники стільничок вигадують найрізноманітніші способи, щоб якнайбільше їхніх клієнтів користувалося Мережею саме таким чином. Пропонують привабливі тарифи, додають у пристрої дедалі більше залежних від під'єднання до Інтернету можливостей (географічні карти, соціальні мережі тощо).

А чи зустрічалися Тобі дивні, поцятковані чорним, квадратики в газетах чи на рекламних оголошеннях? Це так звані **QR-КОДИ** – своєрідні штрих-коди, на зразок тих, що Ти бачиш на товарах у супермаркетах. У них захована найрізноманітніша інформація: адреси сайтів, номери телефонів, тексти...

У супермаркеті штрих-коди зчитує спеціальний сканер на касі, а QR-коди розпізнають камери стільничок, на яких встановлено спеціальну програму.

Усього QR-код може вміщувати

7089 ЦИФР
або
4296 ЛІТЕР

Це дуже зручно: щойно телефон «прочитає» «нацятковану» адресу сайту, як він відкриється на потрібній сторінці, «прочитає» електронну візитку – і одразу внесе до адресної книги, помітить код з текстом – і його вже весь можна читати з екрану (а в одному квадратику – більш ніж дві сторінки книжки!).

Якщо Ти маєш стільничку з камерою, можеш створити й власний QR-код. Для цього в Мережі є безкоштовні сервіси.

QR-КОД:

від англ. «quick response» – швидка відповідь

МЕРЕЖЕВИЙ АПЕТИТ

Повернімося до Твого вибору провайдера. Уважно переглянь запропонований ним «пакет» послуг. Він може бути «обмежений» і «необмежений». В «обмеженому» на місяць виділяється певний обсяг інформації, який можна скачати. Це називається **ТРАФІК**.

Отже, Ти можеш обрати трафік, наприклад, 1 чи 8 ГБ на день чи на місяць. Щоб визначитися, слід подумати, що саме Ти будеш робити в Мережі. Май на увазі, що враховуються не лише скачані фільми-програми-музика, а й розміри завантажених веб-сторінок, і навіть те, місцеві чи закордонні сторінки Ти відкриваєш. Коли вичерпується замовлений у провайдера обсяг, Інтернет можуть вимкнути до наступного місяця, або треба буде

платити за «понаднормові» байти помітно більшу суму.

«Необмежений» Інтернет дійсно не обмежує. Можна не сушити собі голову підрахунком трафіку. Але зазвичай такий пакет коштує значно дорожче за «обмежений». Якщо Тобі потрібен Інтернет передусім для того, щоб погортати **САЙТИ**, поскачувати книжки й потеревенити з друзями в чаті, краще вибрати «обмежений» пакет, щоб не викидати грошей на вітер. У будь-якому разі, щодо вибору пакета слід радитися всією родиною!

От Твій верстак і під'єднаний до Всесвітньої Мережі. Умілі руки зробили всі потрібні налаштування в комп'ютері, і тепер Ти – **ОНЛАЙН** (раніше Ти був офлайн).

ТРАФІК:

з англ. можна перекласти як «кількість об'їгу інформації»

САЙТ -

Інтернет-ресурс, набір пов'язаних між собою веб-сторінок, з англ. «site» – майданчик, місце розташування

ОНЛАЙН:

від англ. «on line» – на лінії, «off line» – не на лінії

БЕЗ ГАЛЬМ

Говорячи про якість Інтернет-під'єднання, ми маємо на увазі його стійкість, тобто неперервність, пропускну спроможність та швидкість. Різні типи модемів і під'єднань мають різні максимальні швидкості.

Швидкість вимірюється в кілобітах за секунду.

(КБІТ/С)

Що більше бітів – то краще.

Якщо, наприклад, це 36 Кбіт/с, то звичайна пісенька на три хвилини скачуватиметься за півгодини. Про завантаження ж фільму можна навіть не мріяти.

Якщо умови дозволяють, наприклад, 200 Кбіт/с, то та ж пісенька зазвучить у Твоєму комп'ютері за дві хвилини, а фільм зможеш переглянути за годину-півтори. Якщо ж швидкість становитиме 1 Мбіт/с, то пісенька завантажиться за 15 секунд, а фільм – за 10 хвилин!

Якщо потрібен дуже прудкий Інтернет (понад 1 Мбіт/с), постачальник послуг може

протягнути спеціальний дрiт до будинку (кабельне підключення). Тоді Ти матимеш «виділену лінію» Інтернету.

Зазвичай постачальник послуг офіційно обумовлює, на яку швидкість передавання даних він здатен. Однак іноді його відомості не збігаються з реальною швидкістю. Це буває тому, що провайдер має багато користувачів на своєму каналі передавання, і часто більшість із них перебуває в Мережі одночасно. Це називається **ГОДИНОЮ ПІК**.

Уяви, що простіше: щоб десять осіб пройшли одним коридором, чи сто? У першому випадку всі швидко й організовано подолають відстань за мінімальну кількість часу, ще й торби та валізи на коліщатках із собою візьмуть. А от натовп буде рухатися довго, утвориться тиснява – ні туди, ні сюди.

Так буває і з підключеннями: значок на панелі задач показує, що під'єднання є, а сторінка чи лист ніяк не завантажуються (зрідка так буває ще й тому, що закінчилися кошти на рахунку).

СЛІД МАТИ НА УВАЗІ, ЩО З'ЄДНАННЯ З КОМП'ЮТЕРАМИ В ІНШОМУ КІНЦІ СВІТУ ВІДБУВАЄТЬСЯ НА ЯКІСЬ МИТІ ПОВІЛЬНІШЕ. ЧОМУ Ж ТОДІ ВІДГУКУ СЕРВЕРА НА РОБОТІ ТВОГО ТАТА ДОВОДИТЬСЯ ЧЕКАТИ НАБАГАТО ДОВШЕ, НІЖ ВІД ВЕБ-РЕСУРСІВ У ГРЕНЛАНДІІ? ЯКЩО ЙДЕТЬСЯ ПРО ЗВ'ЯЗОК ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕЛЕФОННОЇ ЛІНІЇ, ТУТ ГАЛЬМОМ МОЖЕ БУТИ ПОШКОДЖЕННЯ ЧИ ЗНОШЕНІСТЬ КАБЕЛІВ.

ЩОБ ПЕРЕСВІДЧИТИСЯ, ЩО ОБІЦЯНА ШВИДКІСТЬ ВІДПОВІДАЄ ДІЙСНОСТІ, ВІДВІДУЮТЬ СПЕЦІАЛЬНІ САЙТИ, ЯКІ ТЕСТУЮТЬ ШВИДКІСТЬ.

Для перегляду сторінок в Інтернеті Тобі знадобиться програма-переглядач. Браузерів існує багато – Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome, Apple Safari, Opera. Вони відрізняються зручністю, швидкістю завантаження сторінки, захищеністю від вірусів, можливостями налаштувати вигляд сторінки та вигляд інтерфейсу самого переглядача.

СКРИПТ -

маленька програма, що запускарється з сайту і може бути шкідливою, від англ. «script» - сценарій

 Firefox
(Фаєрфокс; його ще дразнять «Вогнелисом») – один із найпоширеніших переглядачів, який створила глобальна спільнота Mozilla. Це люди з багатьох країн світу, які за власним бажанням поділили часом та зусиллями, щоб зробити перебування в Мережі зручнішим та безпечнішим. Саме тому Firefox має дуже багато додатків на будь-який смак: від засобів перевірки тексту, який Ти друкуєш, до інструментів, які захищать верстак від підступних **СКРИПТІВ**, а Тебе – від надміру реклами (як-от AdBlock та NoScript).

(Інтернет Експлорер, IE) вистовує дуже багато людей, бо він входить до складу Windows, тобто вже є серед програм Твого комп'ютера. Однак досвідчені користувачі вважають його недостатньо зручним та безпечним.

ПЕРЕГЛЯДАЧІ

(Гугл Хром) з'явився в Мережі порівняно недавно, але став популярним завдяки тому, що найкраще працює з іншими продуктами компанії Google – пошуковою системою, поштою, чатом, блогами. Впізнавані риси Chrome – можливість автоматично переключати сторінки з багатьох мов, блокувати рекламу тощо.

(Опера) – це водночас переглядач і поштовий клієнт. Саме цей браузер вважають найстабільнішим та найбільш захищеним від численних небезпек Мережі. Ще Opera цікава тим, що дозволяє досить швидко працювати навіть із млявими підключенням, а також **СИНХРОНІЗУВАТИ** налаштування, збережені паролі та перелік улюблених сторінок у разі, якщо Ти працюєш за різними комп'ютерами. Opera має версію браузера для стільникових телефонів, щоб можна було гуляти Інтернетом, навіть ідучи вулицею.

(Епл Сафарі) найбільш поширений серед користувачів MacOS та Маків, але також може працювати з Windows. Як усе в MacOS, браузер виглядає трохи незвично, однак він симпатичний, безпечний та зручний у користуванні.

МАК: скорочено від англ. «Macintosh» – назва компанії ютєспіс компанії «Apple»

СИНХРОНІЗУВАТИ – автоматично застосовувати будь-які зміни та оновлення однеї Опери до інших

Значок запуску браузера на верстаку розташований там само, де й значки інших програм, наприклад, на робочому столі чи в меню «Пуск».

РЕЦЕПТ ВЕБ-АДРЕСИ

Коли заходиш на сайт, у рядку адреси браузера бачиш «напис». Наприклад:

HTTP://WWW.STARLEV.COM.UA

Це – веб-адреса. «Розшифрувати» її дуже легко.

Перші літери перед двокрапкою й двома скісними лініями (сле-шами) пояснюють тип ресурсу. Сучасні браузе-ри зазвичай не потребу-ють такого уточнення й самі з'ясовують, до якого типу належить уведена адреса.

Початок адреси **HTTP** означає, що перед Тобою – зви-чайний сайт, вміст якого розрахований на онлайн-перегляд.

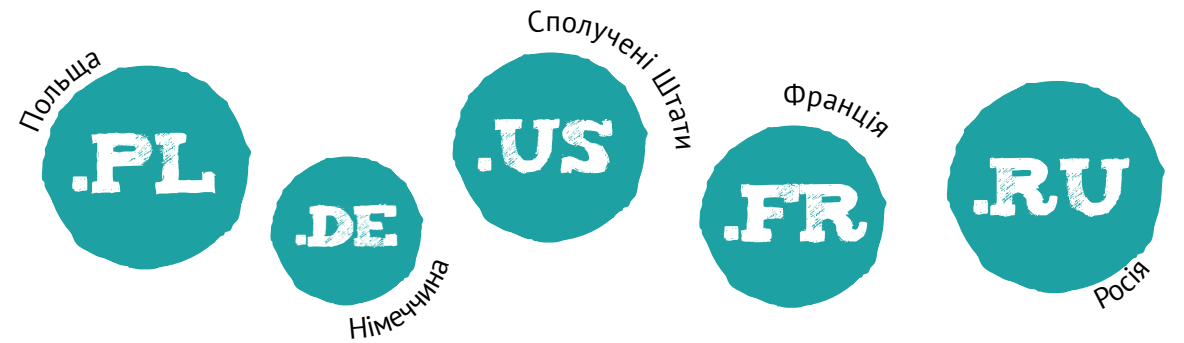
Далі можуть бути відомі Тобі літери **WWW**, які означа-ють, що сайт належить до Всесвітньої Паву-тини. Нині більшість ресурсів працюють навіть без цієї частини адреси, та якщо сайт не відкривається, спробуй додати **WWW**. після рисок. Якщо адреса розпо-чинається з **FTP**, браузер вивів Тебе до сховища файлів на при-ватному комп'ютері, яке можеш переглянути зі свого верстака й заван-тажити потрібні файли.

Далі в адресі – **ДОМЕННЕ ІМ'Я СТОРІНКИ**: комбінація всіх доменів, позначок про тематичне чи географічне роз-ташування цього сайту. Домени вкладаються один в одного, як матрешки, і відокремлюються крапкою. «Найстарший» із них, тобто той, що містить у собі всі інші, завжди стоїть напри-кінці адреси праворуч, перед ним ліворуч – «менший», далі зліва – «ще менший» і так далі. Браузер знаходить сайт за його унікальним доменом – неповторним ім'ям – наприклад, **starlev, kotyhoroshko** тощо.

«Старші» домени можуть вказувати на країну чи місто, де перебуває сервер зі сторінками сайту.

Те саме щодо інших країн:

Крім того, домени можуть вказувати на тематику сайту і його призначення.

СТЕРЕЖИСЯ ВІРУСІВ!

- 1** Віруси – це небезпечні для Твого верстака програми. Вони можуть повидаляти потрібні файли, вкрати інформацію (наприклад, паролі до електронної пошти чи банківських послуг, оплачений трафік). Можуть змінити налаштування вже встановлених програм і взагалі вщент зруйнувати операційну систему – усі розумні інструменти, що допомагають Тобі працювати на верстаку. А потім вірус може самостійно розмножитись і непомітно занастити інший комп'ютер через Мережу або через диски чи флешки.
- 2** Вірус може замаскуватися під корисну програму – це «троянський кінь», «троян». Деякі навіть удають із себе антивіруси. Зловмисні програми можуть ховатися у звичайних, приміром, у іграх, можуть перебувати в текстовому файлі чи картинці.
- 3** Щоб не бігати перелякано в пошуках комп'ютерного «лікаря», слід заздалегідь подбати про безпеку.
Насамперед встанови антивірус – спеціальну програму, яка ловить програми-злодії. Для приватних осіб виробники пропонують безкоштовні антивіруси. Але скачувати їх варто з офіційних сайтів. Час від часу доведеться поновлювати ключі доступу до програми – за запитом їх надсилатимуть Тобі на е-скриньку.
- 4** У налаштуваннях свого антивірусу встанови постійну перевірку того, що завантажуєш. І самостійно теж перевіряй кожен файл, завантажений з Мережі чи скопійований із носіїв. Адже вірус можна підхопити не лише через Мережу, а й із верстака друзів.
- 5** Антивірус повинен постійно оновлюватися, адже в Мережі раз-по-раз вигулькують дедалі вигадливіші різновиди комп'ютерних болячок.

- 6** Час від часу скануй жорсткі диски свого верстака. Зверни особливу увагу на перевірку флешок, якщо користуєшся ними не тільки на своєму комп'ютері.
- 7** Не відкривай вкладень у електронних листах, якщо відправник про них не попередив, або вони мають незрозуміле Тобі розширення чи назву.
- 8** Крім того, перебірливо стався до сайтів, які відвідуєш. Не ведися на різні привабливі пропозиції «Скачай безкоштовно» або «Поглянь, що це!».

НАРАЗІ МИ З ТОБОЮ ГОВОРИМО ПРО ОПЕРАЦІЙНУ СИСТЕМУ WINDOWS. ВОНА НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНА, АДЖЕ ПРОСТА В КОРИСТУВАННІ. ОДНАК Є Й ІНШІ ОПЕРАЦІЙНІ СИСТЕМИ - БАГАТО РІЗНОВИДІВ LINUX, UNIX, А ТАКОЖ MACOS. У НИХ ПРОБЛЕМА ПРОНИКНЕННЯ ВІРУСІВ ПОСТАЄ ДУЖЕ РІДКО.

СУМНІВНІ САЙТИ

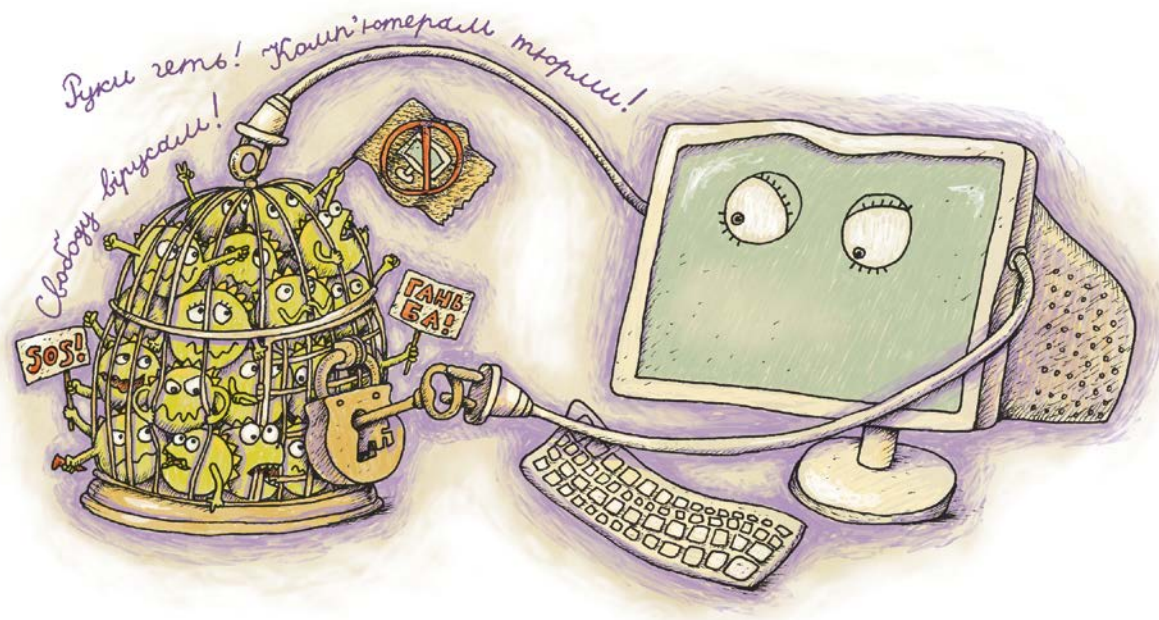
Небезпечні сайти можна впізнати навіть за їхнім змістом. Наприклад, на сторінці розміщені «протизаконні» матеріали. Це можуть бути піратські ключі – програмки чи файли для «зламування» ліцензійних програм – **КРЕККИ**, або вже «зламані»

програми. Це можуть бути сайти з дуже популярними фільмами, картинками, рефератами чи іграми, на які точно «клянуть» ласі на «халяву» недосвідчені користувачі.

Неприємностей уміють завдати сайти з величезною кількістю реклами. Окремі

КРЕККИ:

від англ. «crack» - тріщина, шпарка

віконця чи навіть цілі сторінки з закликами вискакують без дозволу, і подекуди потрібен певний час і увага, щоб прогнати непроханих інформаторів. Адже позначка-хрестик, натиснувши на яку, можна закрити віконце, буває

ретельно замаскована. Саме цих секунд вистачає власнику несумлінної реклами, щоб зробити на ній.

Зверни увагу на попередження свого переглядача: «Цей сайт може бути небезпечним».

СУМНІВНИЙ САЙТ - ЦЕ ПІДСТУПНИЙ ДВІЙНИК, АДРЕСА І ВИГЛЯД ЯКОГО НАГАДУЮТЬ ІНШИЙ ВІДОМИЙ САЙТ.

НЕ ЛЯКАЙСЯ СИГНАЛУ АНТИВІРУСНОЇ ПРОГРАМИ ПРО ТЕ, ЩО ТВІЙ КОМП'ЮТЕР ЗАРАЖЕНИЙ. ТАКЕ БУВАЄ НЕ ЛИШЕ З ДІТЬМИ, А Й ІЗ ДОСВІДЧЕНИМИ ДОРΟΣЛИМИ. ВРЕШТІ-РЕШТ, МОЖНА ПРОСТО ПЕРЕВСТАНОВИТИ ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТВОГО ВЕРСТАКА.

Якщо верстак уже «спіймав» вірус, і антивірусна програма не може його вилікувати, слід обов'язково порадитися з дорослими. Є можливість позбутися заражених файлів, але разом із вірусом можна видалити якусь важливу інформацію.

Звісно, батьки не будуть раді такому стану справ. Але вони підкажуть, наскільки загроза серйозна. Окрім батьків, такими дорослими можуть

бути помічники на «гарячій лінії» офіційного представництва Твоєї антивірусної програми.

Якщо зараження тотальне, під загрозою опиняються всі дані на жорсткому диску. Тож не забувай час від часу копіювати на змінні носії важливу інформацію: родинні фотоальбоми, відео з кумедним татовим виступом на шкільному святі чи рукопис маминої книжки.

РЕКЛАМА

Власники Інтернет-ресурсів і виробники різноманітних товарів хочуть, аби про них дізналося якомога більше людей. Крім того, сайти теж заробляють на комерційних посиланнях.

Часом такої інформації буває забагато навіть для витривалої людини. Дратують око надто яскраві блимання **БАНЕРІВ** – рекламних віконць на веб-сторінці, які відсилають на іншу сторінку. Як Пилип із конопель, вискакують і множаться непрохані вікна з черговою супер-пупер пропозицією, заважаючи читати.

Навіть на потрібний сайт не пускають, допоки не проглянеш рекламу...

Цьому можна зарадити. Для переглядачів розроблені спеціальні «протирекламні» додатки – скажімо, **ADBLOCK** є в сервісах **GOOGLE CHROME** та **MOZILLA FIREFOX**. Вони вимикають закликанки на сторінках. Коли Ти встановиш собі такий додаток, рекламні віконця зникнуть чи перетворяться на порожні прямокутники. Зрештою, це навіть заощадить трафік і прискорить роботу.

БАНЕР:
від англ. «banner» – прапор, а також «шапка» – газетний заголовок

СПАМ

Колись, ще в докомп'ютерну еру, одна американська компанія випускала м'ясні консерви під назвою «Спам». Потрібно було терміново продати велику партію цього їдла, але ніхто не хотів його купувати: ходили чутки, що сировина була несвіжа. Тому компанія зробила несусвітню рекламу свого товару – слова «Спам» не було хіба що на туалетному папері.

Достеменно невідомо, чи стали цей товар більше купувати, але відтоді «Спам» почав асоціюватися з чимсь украй надокучливим і прикрим. Саме з Інтернетом його стали пов'язувати в 1993 році.

Через помилку адміністратора до якоїсь із конференцій (попередниці сучасних форумів) надійшло зо дві сотні однаковісінських повідомлень. Сердиті користувачі нарекли таке явище «спамом» – і назва прижилася.

Нині спамом називають рекламні повідомлення, на отримання яких адресат не давав згоди. Нечесні люди цуплять електронні адреси (або добирають їх за допомогою спеціальних програм) і надсилають навали рекламних пропозицій. І то було б нічого, якби вони пропонували купити ящик м'ясних консервів...

ПЕРЕБОРИ СВОЮ ЦІКАВІСТЬ! НІКОЛИ НЕ ВІДПОВІДАЙ НА СПАМ! ЯКЩО ТЕМА ЛИСТА ЧИ ВІДПРАВНИК ВИДАЮТЬСЯ ПІДОЗРІЛИМИ, БЕЗЖАЛЬНО ВИДАЛЯЙ ТАКЕ ПОВІДОМЛЕННЯ. ЯКЩО, ПОПРИ ВСЕ, У ЛИСТ-СПАМ ЗАХОТІЛОСЯ ЗАЗИРНУТИ, НІКОЛИ НЕ ПЕРЕХОДЬ ЗА ПОСИЛАННЯМИ В НЬОМУ.

Поштові сервери намагаються боротися з такою напастю. Спеціальні програми сортують вхідну пошту й відкладають «сумнівні» листи до спеціальної **ТЕКИ** «Спам».

А користувач має змогу самотійно їх проглянути й упевнитись, що лист від хрещеного програма помилково не сприйняла за діяльність нахабного спамера.

ТЕКА - *папка*

ХАКЕРИ

Початково **ХАКЕРАМИ** називали людей, які дуже добре знали комп'ютер, мережі та програми. Вони сповідували ідею, що необмежене використання інформації є стимулом чинити добрі справи – створювати, удосконалювати й поширювати безкоштовні програми, забезпечувати вільний доступ до різноманітних ресурсів.

Однак тепер це слово переважно використовують у значенні «комп'ютерний злодій». Він нишком проникає до чужих, навіть найзахищеніших,

комп'ютерів. Може вкрасти секретну інформацію, втрутитись у роботу програм чи запустити вірус.

Великі компанії витрачають багато зусиль, щоб убезпечитися від таких розумників, і навіть намагаються запрошувати їх до себе на роботу. Адже хакери високого рівня – це обдаровані й розумні люди зі значним досвідом «приручення» кібер-простору.

Хакери часто говорять, що ними керує звичайнісінька допитливість, що вони не мають злочинних намірів.

ХАКЕР:
від англ. «hack» – сікти, шматувати, первісно «hacker» – невдаха, роздзява, дилетант

СИСАДМІН: скорочено від «системний адміністратор» – працівник, що налагоджує та підтримує роботу сервера

КРЕКЕР: від англ. «cracker» – зламувач

Зокрема, стаття 361 «гарантує» порушникам величезні штрафи та позбавлення волі

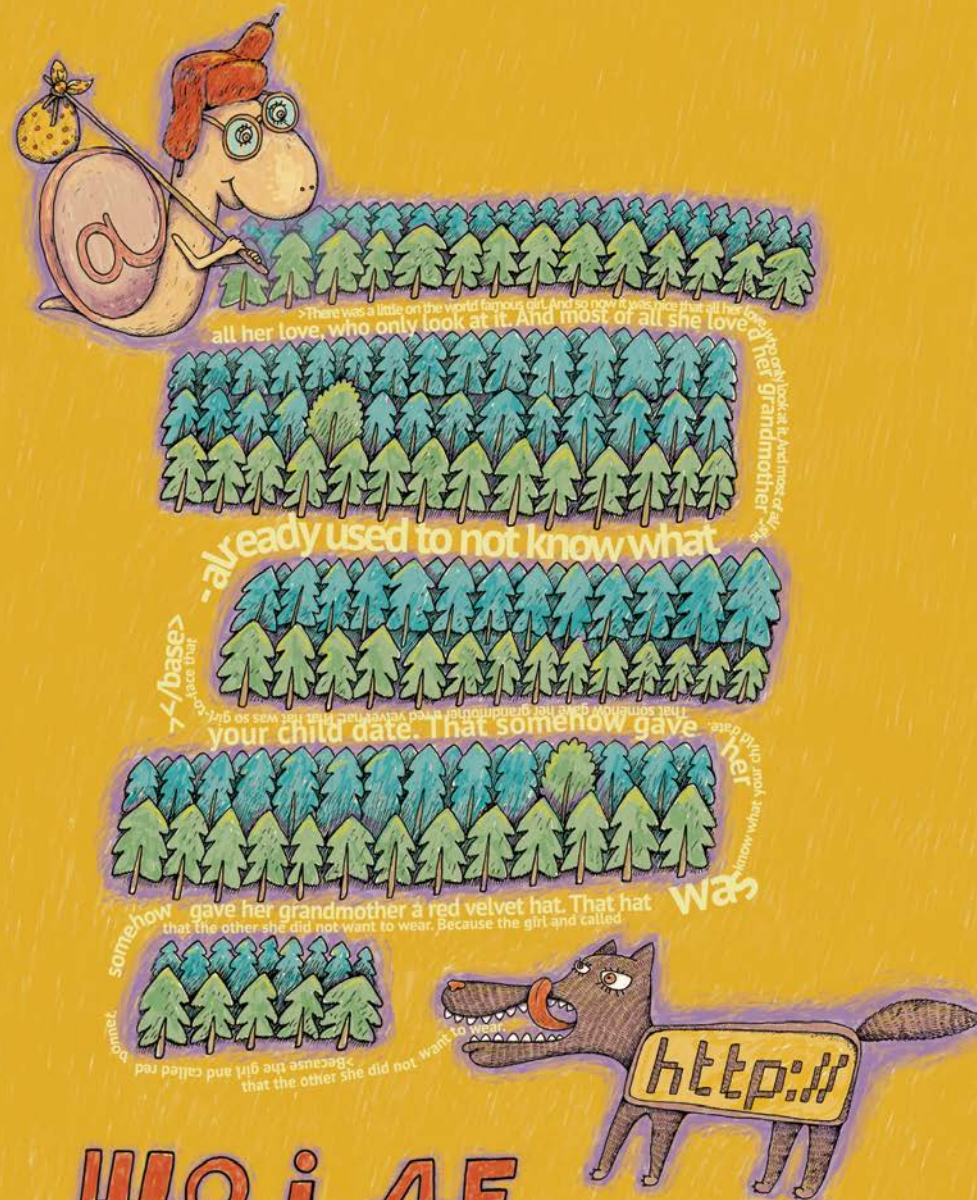
У «Конституції хакера» навіть є пункт про «етику» та «честь» хакера.

Типовим прикладом делікатності хакера вважається такий: після зламування системи написати **СИСАДМІНУ** електронного листа, точно описати процес зламування ресурсу й безкорисливо порадити способи захисту від подібних атак.

Щоб розмежувати «романтиків» та «зłodіїв», для другої групи навіть було вигадано

новий термін – **КРЕКЕРИ**. Утім, діяльність хакера – це не лише романтика. За «комп'ютерні» крадіжки карають. Кримінальний кодекс України містить декілька **СТАТЕЙ**, які передбачають карну відповідальність за зломи.

Втім, якщо Ти самотужки зламав власну(!) поштову скриньку, бо пароль «вилетів із голови», можеш спокійнісінько називати себе порядним хакером або чемною хакеркою.

**ЩО І ДЕ
Є В ІНТЕРНЕТІ**

ЗНАЙДИ ТЕ, ЩО ШУКАЄШ

Інформації в Мережі над-над-надзвичайно багато, і навмання потрапити на необхідний сайт майже неможливо. Ти можеш шукати в Мережі не лише потрібні для навчання тексти, як-от маловідомий твір улюбленого письменника, а навіть його зображення та детальну біографію. Також можеш скачати відеоуроки чи перекласти знайдену інформацію на багато мов світу.

Та передусім Ти маєш чітко розуміти, що хочеш знайти. Інакше блукання Мережею перетвориться на немилосердне марнування часу.

Один сайт посилає на інший, водночас вигулькує необов'язкова, але страшенно цікава інформація, яку хочеть-

ся відкрити в новому вікні, щоб потім передивитися всі посилання. Потім Ти натрапляєш на ще одну статтю, яка коли-небудь може знадобитися, а далі закликалка веде Тебе до напрочуд жвавого обміну плітками про твого улюбленого актора... А ще ж треба докинути свої п'ять копійок до балачки в соціальній мережі... І поглянути на фотографії новенької з паралельного класу... І...

Одна панночка так захопилася пошуком всякої всячини – рецептів, інструкцій, розкладу кіносеансів, порад косметолога, адрес крамниць, – що навіть увела в пошук важливе для неї на ту мить питання «чи він мене кохає?»

І от минає багато-багато-багато хвилин: без усякої користі спожито трафік, згайновано час. А головне – через неперервне **ПЕРЕЛІТАН-**

НЯ З САЙТУ НА САЙТ зовсім забулося: потрібно ж було знайти інформацію для шкільного реферату!

Таке «перелітання» називають «серфінг-вання»

ЗАПАМ'ЯТАЙ ВАЖЛИВЕ ПРАВИЛО: АБИ З КОРИСТЮ ПОСЛУГОВУВАТИСЯ МЕРЕЖЕЮ, СЛІД БУТИ ДИСЦИПЛІНОВАНОЮ ЛЮДИНОЮ. НАВЧИСЯ КОНТРОЛЮВАТИ Й ШАНУВАТИ ВЛАСНИЙ ЧАС. ВИЗНАЧСЯ З ПРІОРИТЕТАМИ: ЯКА ІНФОРМАЦІЯ ВАЖЛИВА, А БЕЗ ЯКОЇ МОЖНА ОБІЙТИСЯ.

Існують різні спеціалізовані сайти, які полегшують орієнтування в безкрайому інформаційному морі-океані. Свою допомогу пропонують великі й малі каталоги та пошукові системи.

У каталогах списки сайтів упорядковані за темами. Наприклад, є велика категорія «Навчання», у ній менша – «Навчальні матеріали», у ній ще менша – «Уроки і тести онлайн», а вже в ній – список відповідних сторінок. Перелік, щоправда, не обов'язково відображає повну картину ресурсів за даною темою, адже власники сайтів зазвичай за власним бажанням реєструються в каталозі чи додають посилання на свій ресурс.

Неабияк стануть у пригоді й пошукові системи. Їх досить багато – є власне українські, є світові, якими користуються

в різних країнах, кожен своєю мовою. Майже в усіх браузерах уже вбудовано пошукове віконце (вгорі праворуч), а в деяких можна вводити пошуковий запит просто в адресний рядок.

Можна відкрити пошуковця в окремому віконці переглядача. Це дасть можливість детальніше, а значить – точніше налаштувати свій запит. Можеш скористатися, наприклад, такими пошуковими системами: meta.ua, google.com.ua. Почни з уведення якоїсь із адрес в адресний рядок. Коли відкриється сторінка пошуку і ти побачиш спеціальне віконце, введи в ньому формулювання пошуку. Друкуй слова без помилок, інакше можеш нічого не знайти. Втім, деякі пошуковці такі розумні, що запросто розпізнають помилку в словах і запропонують правильні варіанти.

ЯК ПРАЦЮЄ ПОШУКОВЕЦЬ

Що точніше Ти сформулюєш пошуковий запит, то менше випадкових посилань запропонує пошуковець.

Коли добирають слова (фразу), питання, яким цікавляться, переважно використовують основний лексичний запас.

Наприклад, якщо хочеш купити в мережевій крамниці електроніки найновішу модель клавіатури для верстака, краще не вживай **СЛЕНГОВЕ СЛІВЦЕ** «клава». Проте якщо хочеш натрапити на обговорення моделей суперчутливих суперсучасних клавіатур на якомусь форумі, для пошукового запиту згодиться саме «клава».

У деяких випадках мало-вживані чи діалектні слова для формулювання пошукового запиту неабияк стануть у при-

годі. Досліджуєш історію винайдення засобів пересування снігом? Синонім до «санчат» – слово «гринждоли» – допоможе Тобі знайти більше цікавинок.

Те саме стосується слів-форм. Деякі пошуковці **ВМІЮТЬ САМОСТІЙНО** (так званий «морфологічний пошук») залучати в пошук слова в непрямих відмінках, в однині та множині, різного роду тощо. Та краще не покладатися на це й ставити слова в початкову форму.

Автори сайтів також намагаються передбачити, якими словами будуть формулювати тематичні запити, тому обов'язково вводять їх у тексти й заголовки. Ці слова називаються «ключовими». Є ціла система правил з **ОПТИМІЗАЦІЇ** сайту.

УСІ ПОШУКОВІ ЗАПИТИ В УСІХ ПОШУКОВЦЯХ НЕ ЛИШЕ ФІКСУЮТЬСЯ - ЇХ ЩЕ Й РЕТЕЛЬНО АНАЛІЗУЮТЬ ДЛЯ КОМЕРЦІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ Й УДОСКОНАЛЕННЯ РЕСУРСІВ. ГЛИБОКО В НЕТРАХ МЕРЕЖІ Є СТАТИСТИКА НЕ ЛИШЕ КЛЮЧОВИХ СЛІВ, А Й ДАНІ ПРО ВВЕДЕНІ ПИТАННЯ КОЖНОГО КОРИСТУВАЧА.

Кожна пошукова система має власну базу даних. Індексуює, тобто укладає її, не людина, бо це довга й марудна робота, а «робот-павук». Це програма, що невпинно порпається в сайтах, ходить за всіма посиланнями, реєструє появу нових і зносить їх до купи, фіксуючи відомості про ключові слова, статті, документи й зображення. Водночас вона цю «кupu» сортує за **РЕЛЕВАНТ-НІСТЮ**: як учитель оцінює учнівську відповідь, так і кожен сайт отримує «бали» від павука. Якщо ключові слова на сайті застосовано доцільно й без зловживань, ресурс вважається якісним і має всі шанси потрапити на першу сторінку результатів пошуку.

Бувають власники сайтів, які хочуть одурити «павука»: щоб потрапити на перші рядки пошуковця й отримати якомога більшу кількість відвідувань, вони вигадують різні хитрощі. Можуть складати текст із самих лише ключових слів (змісту тут немає – лише набір словосполучень). Або вставляють ключові слова в текст дуже щільно. Це – кепські «джерела інформації». Прикро, але вони часто потрапляють на перші рядки пошукових результатів.

До речі, усього сторінок результатів може бути кіль-

кадесять, і Ти втомишся всі їх переглядати. Користувачі переважно обмежуються першими. Однак іноді на останніх із запропонованих пошуковцем посиланнях на незначні, мало відвідувані сайти можна знайти «ексклюзивні» дані.

Наприклад, якщо Твоє прізвище Шевченко, і Ти хочеш упевнитися, що в Мережі легко знайти репортаж про районні змагання, опублікований на шкільному сайті... Зрозуміло, що на запит «Шевченко перемога» пошуковець запропонує кілька десятків сторінок з більш ніж чотирма сотнями посилань, але Твоя перемога буде засвідчена у хвості – після всіх перемог у національно-визвольних змаганнях та футболі. І то лише у разі, якщо сайт твоєї школи проіндексований пошуковцями.

Як же себе знайти? Ти вже знаєш: уточнюємо запит. «Школа №1 змагання з шахів Шевченко». Аж три результати? Наші вітання! Чи слід іще більше уточнити запит? Читай про це далі.

РЕЛЕВАНТ-НІСТЬ - відно-відність, адекватність

СЛЕНГ:

від англ. «slang» - жаргон, неформальна мова

ОПТИМІЗАЦІЯ

або ж SEO: від англ. «search engine optimization» - пошукове вдосконалення

ПОШУКОВІ СИСТЕМИ ДЕДАЛІ БІЛЬШЕ РОЗВИВАЮТЬСЯ. ЯКЩО НА ЧАС ВІНАЙДЕННЯ ПОШУКОВЦІВ МОЖНА БУЛО ЗНАХОДИТИ ЛИШЕ СЛОВА В ДОКУМЕНТАХ, ТО ТЕПЕР ШУКАТИ МОЖНА В РІЗНИХ РОЗДІЛАХ: ВЕБ, НОВИНИ, ЗОБРАЖЕННЯ, ФОТО, КАРТИ, БЛОГІ ТОЩО. ЦЕ ДУЖЕ ЗРУЧНО.

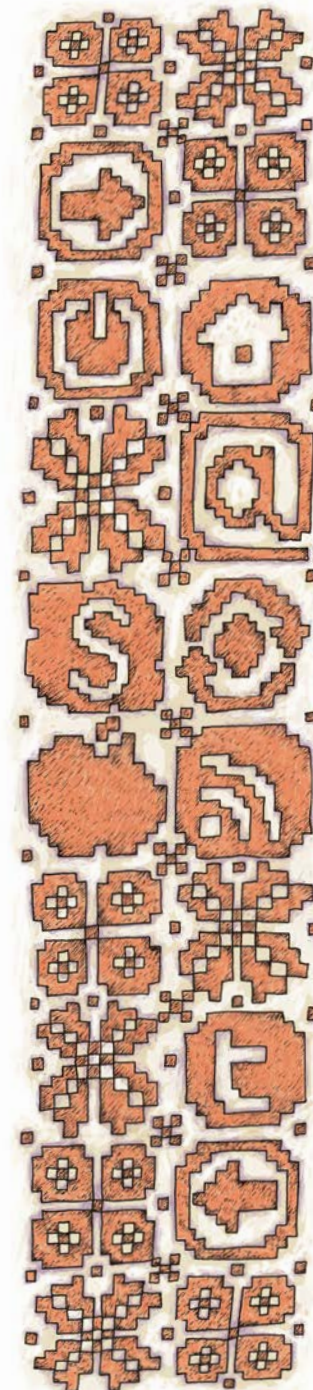
ЯК ШУКАТИ, ЩОБ ЗНАЙТИ

АБИ НЕ МАРНУВАТИ ЧАСУ, ДОСЛУХАЙСЯ ДО ТАКИХ ПОРАД:

- 1 | Уточнюй запит, якщо шукаєш щось визначене. Наприклад, якщо Ти введеш у Google просто «вишиванка», отримаєш більше

800 тисяч результатів – там будуть і крамниці, де можна придбати такий товар, і фотографії, викрійки, схеми для вишивання чоловічих, жіночих, дитячих сорочок. Якщо ж додати «вишиванка візерунки», кількість результатів суттєво зменшиться, а на перших двох сторінках Тобі запропонують зображення чи описи вишивки й детальні візерунки.

- 2 | Якщо потрібно знайти точну цитату, візьми її в лапки, наприклад: «Любіть Україну, як сонце любіть».
- 3 | Коли треба вибрати лише одне зі значень слів, то використовуй «+». Наприклад, на запит «стілники + бджоли» Google видасть лише результати, де мається на увазі бджолярство. А на запит «стілники + телефони» – те, що стосується мобільного зв'язку.
- 4 | Щоб виключити одне зі значень, постав перед ним «-». «Стілники - телефони» дасть посилання не тільки на бджіл, а й на ігри, тротуарну плитку й загалом усе, що називається стілниками, але не стосується телефонів.
- 5 | Використовуй розширений пошук, де можна вказати бажану мову сторінки, країну, вибрати формат файлу. Наприклад – аби знайти книжку лише в форматі PDF або пісню лише в форматі MP3.
- 6 | Шукай різними пошуковцями. Деякі з них обмежують «павуків» доменними зонами свого регіону. Наприклад, якщо сайт «Сучасна українська музика» зареєстрований на далеких островах, то український пошуковець може його не побачити. Певну роль відіграють і рейтинги сайтів, вони різні в пошукових ресурсів, а відтак в одному випадку можуть стояти у перших рядках результатів, а в іншому – далеко у хвості.
- 7 | Шукай кількома мовами!

ІНОДІ БУВАЄ Й ТАКЕ, ЩО ЗНАЙТИ ПОТРІБНУ ІНФОРМАЦІЮ НІЯК НЕ ВДАЄТЬСЯ. ЦЬОМУ МОЖНА ЗАРАДИТИ. ПОСТАВ ЗАПИТАННЯ МЕРЕЖЕВІЙ СПІЛЬНОТІ НА ТЕМАТИЧНИХ ФОРУМАХ АБО, ПРИМІРОМ, У СЕРВІСІ «ЗАПИТАННЯ Й ВІДПОВІДІ» ПОПУЛЯРНИХ ПОШУКОВЦІВ.

Отже, пошук опановано! Ти навіть точно знаєш, що на якісь сайти обов'язково захочеш повернутися. У браузері є можливість внести посилання у «Вибране». Упорядкуй свої теки у «Вибраному»: дай їм назви відповідно до тем: «уро-

ки історії», «все про левів», «рецепти», «сучасна проза», «мережеві книгарні» тощо. Тепер Тобі частенько траплятимуться відомості, які хотілося б поглибити. Можеш сміливо давати завдання пошуковцям!

ШУКАНЕ ПОДАНО!

RSS: є різні варіанти розшифрувань з англ. Одне з них - «rich site summary» - розширений опис сайту

ФІД: від англ. «feed» - харчування, годівля, в нашому випадку - початок інформації

Якщо Ти маєш якась захоплення, і хочеш дізнаватися про нього всі новини, що вигулькують у Мережі, можна налаштувати спеціальні сповіщення. На Твою електронну поштову скриньку будуть надходити посилання на нові джерела, де згадуються ключові слова твого запиту. Тож більше не доведеться порпатися в пошукових результатах, з'ясовуючи, які сайти Тобі вже знайомі, а які - ні, які новини ще нові, а які - ні (хоча в де-

яких пошуковцях змінюється колір адресного рядка - линви, яку з цього комп'ютера відвідували, і навіть проставляється дата останніх відвідин).

Сповіщення можна налаштувати так, щоб вони приходили щоденно чи раз на місяць.

Також є можливість отримувати повідомлення про нові матеріали на улюблених сайтах. Для цього слід налаштувати **RSS-СТРІЧКУ** (ще її називають **ФІДОМ**).

Спеціальні **ПРОГРАМИ-АГРЕГАТОРИ** (вони ж **РІДЕРИ**) автоматично фіксуватимуть появу нової інформації, заголовків, зображень, коротко описуватимуть їх і долучатимуть посилання на повну версію цікавих Тобі веб-джерел.

Є багато мережевих ресурсів, які можна використати для оновлень. Є агрегатори, вбудовані в браузер, а є - окремі веб-додатки. В них можна внести адреси сайтів або обрати з пропонувананих, визначити періодичність оновлення.

АГРЕГАТОРИ: від лат. «aggregatio» - накопичення

РІДЕР - той, хто збирає й групує, від англ. «reader» - читач інформації

ДОВІРЯЙ, ТА ПЕРЕВІРЯЙ

ВІКІПЕДІЯ - це велика мережева енциклопедія «про все-все-все» багатьма мовами. Побудована вона так, що кожен може написати до неї статті або змінити ті, що вже є. Але саме через це не варто цілковито довіряти Вікі (так її скорочено називають).

Якщо Ти вважаєш себе досвідченою в певних питаннях людиною й гадаєш, що Твої знання можуть бути корисними, можеш теж долучитися до товариства енциклопедії. Однак спершу уважно прочитай правила додавання чи редагування текстів. Втім, читання

правил та інструкцій не завдасть ніколи й ніде.

Уважно постався й до онлайн-словників та перекладачів. Вони швидкі й досить зручні, якщо треба негайно довідатися про значення якогось слова або фрази загалом, збагатити власні знання.

Та довіряти машині робити шкільне завдання з англійської, мабуть, не варто.

Ось, наприклад, як Google переклав уривок казки «Червоний Капелюшок»...

ЧЕРВОНИЙ КАПЕЛЮШОК

Жила собі на світі маленька славна дівчинка. І така вже була вона мила, що всі її любили, хто на неї тільки гляне. А найдужче любила її бабуся – вже, бувало, й не знала, що дитині дати. От якось подарувала їй бабуся червоний оксамитовий капелюшок. Той капелюшок був так дівчинці до лиця, що іншого вона й носити не хотіла. Через те й прозвали дівчинку Червоний Капелюшок.

RED CAP

There was a little on the world famous girl. And so now it was nice that all her love, who only look at it. And most of all she loved her grandmother – already used to not know what your child date. That somehow gave her grandmother a red velvet hat. That hat was so girl-to-face that the other she did not want to wear. Because the girl and called red bonnet.

А тепер з його ж допомогою перекладемо у зворотній бік:

ЧЕРВОНА ШАПКА

Був трохи на всесвітньо відомій дівчиною. І ось тепер це було приємно, що всю свою любов, яка тільки дивитися на це. І найбільше вона любила її бабуся – вже звикли до не знаю, що ваша дитина дати. Це якось дав їй бабуся червону шапочку оксамиту. Це капелюх була так дівчинка-на-віч, що інші не хотіла носити. Так звані дівчата і червоний капот.

Дуже повчальна казка ви-йшла, еге ж?

От і вистав оцінку за виконане завдання...

У Мережі загалом є багато довідників та словників, які,

безсумнівно, стануть корисними інструментами під час навчання. Це видання визнаних авторів та видавництв, заскановані й відповідним чином розміщені у Мережі.

МЕРЕЖЕВІ БІБЛІОТЕКИ Й КНИЖКИ

Якщо в бібліотеці немає потрібної Тобі книжки, а купувати її в книгарні дорого, цій біді зарадять віртуальні бібліотеки. В них Ти можеш знайти багато художньої, навчальної та науково-популярної літератури. Читати можна з монітора (але не доводь свої очі до того, що перед ними почнуть бігати чорні мурашки!), можна щось роздрукувати або скористатися дедалі більш поширеною електронною книжкою.

Коли навчатимешся в університеті, онлайнві каталоги головних бібліотек міста допоможуть Тобі заощадити час. Ти зможеш, навіть не виходячи з дому, побачити, чи є потрібна книга в бібліотеці. Але зважай, що іноді старі видання не заносять до такої бази даних, тож не варто повністю поклатися на цю інформацію.

Коли зануришся у світ мережевих бібліотек, з'явиться

спокуса полегшити собі навчання. Десятки сайтів пропонуватимуть завантажити готові реферати, твори для уроків чи домашні завдання. Втім, Ти, мабуть, розумієш, що можна вскочити в неабияку халепу. По-перше, ніхто не гарантує, що все в запропонованому Тобі матеріалі – правильне. По-друге, Ти можеш прийти на урок і виявити, що весь клас «позичив» у Мережі один і той самий реферат, а вчителька знає його напам'ять, бо попередні класи його теж скачували.

Тож якщо вже користуватися загальнодоступною інформацією, краще обирати першоджерела: книжки, на основі яких можна й реферат написати, і знайти правильні відповіді на тестові завдання. Їх викладають у Мережу в різних форматах. Ось найпопулярніші:

ТХТ – так званий «тільки-текст». Книжка в такому форматі не має жодних «прикрас» – ані виділень **кольором**, *курсивом* чи **жирним шрифтом**, ані абзацних відступів, ані різних розмірів шрифтів. Зате файли невеличкі, і їх читає будь-який текстовий редактор.

RTF, DOC – це вже відомі Тобі текстові документи. Їх читає MS Word або ж OpenOffice Writer (безкоштовний відповідник Word'у).

FB2 – це формат, призначений для читання книжки на різних електронних пристроях; аби відтворити його на комп'ютері, треба мати спеціальну програму.

DJVU (вимовляється як «дежа-вю») – формат, у якому книжка виглядає, ніби сфотографована, але файли при цьому відносно невеликі. Такі документи читаються програмами STDU Viewer та WinDjVu.

PDF – теж такий формат, у якому книжка виглядає, як сфотографована, але є можливість скопіювати текст і зберегти як RTF або TXT (якщо ця функція не заблокована власником джерела). Файли більші розміром від DJVU. PDF читають Adobe Reader та Foxit Reader.

КОРИСТУЮЧИСЬ Е-БІБЛІОТЕКАМИ, МОЖНА НЕ ХВИЛЮВАТИСЯ ЗА ПОТРІПАНУ КНИЖКУ, ТУТ НЕМАЄ ОБМЕЖЕННЯ З РЕЄСТРАЦІЄЮ, ЯК У НАУКОВИХ КНИГОЗБІРНЯХ, ЛЕГКО КОРИСТУВАТИСЯ КАТАЛОГАМИ ПІД ЧАС ПОШУКУ ПОТРІБНОЇ ТЕМИ. ПРОТЕ ПРИЄМНИШЕ Й БЕЗПЕЧНІШЕ ДЛЯ ОЧЕЙ ЧИТАТИ ПАПЕРОВУ КНИЖКУ.

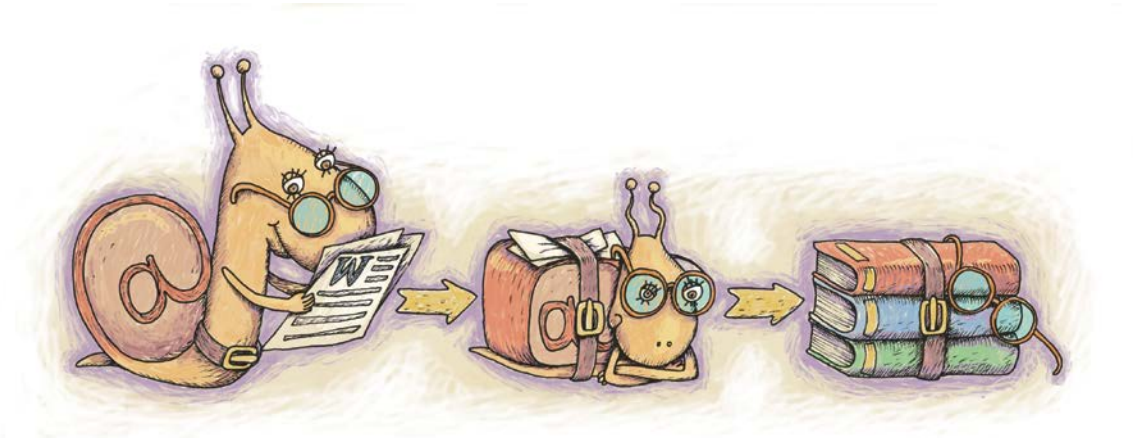
Книжки (та й будь-які інші файли) можуть бути заархівовані – «стиснені» спеціальною програмою для зменшення розміру файлу. Це виглядає як... Приміром, Ти хочеш занотувати цікаву розповідь учителя про те, як можна в домашніх умовах виготовити вічний двигун. (Плануєш спробувати зробити його вдома.) Але не встигаєш записувати все докладно. Доводиться скорочувати, а деякі слова опускаєш й поготів.

Десь так працює й програма-архіватор. Вона вилучає всі повторювані фрагменти, залишаючи тільки один, і записує, що де було, а потім сама відновлює початковий файл.

Найпоширеніші формати архіву – це **RAR** і **ZIP**. Зазвичай вони вже встановлені на верстаку і вмикаються для розпакування закачаних файлів автоматично. Тобі лише слід вказати шафку, себто –

течку, в яку слід «розпакувати» інформацію. А також, за потреби, інакше назвати

файли, аби в разі збігу імен з іншими вони не були заміщені.

ЗВЕРНИ УВАГУ: НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНО АРХІВУЮТЬСЯ ТЕКСТОВІ ФАЙЛИ. КОРИСТЬ ЖЕ ВІД СТИСНЕННЯ, ПРИМІРОМ, СВІТЛИН, НЕВЕЛИКА. ТОЖ ЯКЩО ХОЧЕШ ПЕРЕСИЛАТИ ЗОБРАЖЕННЯ, КРАЩЕ ПОПРАЦЮЙ ІЗ ЇХНІМ РОЗМІРОМ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ПРОГРАМІ, НАПРИКЛАД, У PHOTOSHOP.

ЗОБРАЖЕННЯ, МУЗИКА, ВІДЕО

Як Ти вже розумієш, основне завдання для веб-форматів – їхня компактність, невеликий розмір. Це потрібно,

щоб користувач навіть із наймлявішим Інтернет-зв'язком міг скористатися ресурсом.

ВІДЕОРОЛИК

або виднограй

Найпопулярніші формати зображень у Мережі – **JPEG** та **GIF**.

JPEG зручний тим, що можна, зберігаючи, самому вибрати якість малюнка й розмір файлу. Цей формат здатен відтворити велику кількість кольорів. GIF дозволяє робити анімацію, мультимедію довільної тривалості, однак має обмежений кольоровий спектр. Різниця між форматами в тім, що кожен із них інакше змінює якість зображення під час зменшення розміру.

Якщо зображення містить багато дрібних чи контрастних елементів, при зменшенні файлу формату JPEG буде помітне спотворення деталей чи пропорцій. А GIF'у складно точно відтворити багату кольорову палітру. Мальовниче зображення може виявитися занадто великого розміру, краще зберегти його в JPEG.

Для музики найчастіше використовується формат **MP3** – він досить «**ЛЕГКИЙ**» і його може відтворити будь-який аудіо чи DVD-**ПРОГРАВАЧ** у будь-якій операційній системі. Стиснення звукового файлу в форматі MP3 відбувається за рахунок зниження точності, або ж чи-

стоти звучання. Слух більшості людей не може цього вловити, адже програма стиснення усуває ті звукові коливання, які не чує «пересічне» вухо. Та музика чи меломанів із досвідом якість звуку MP3 може засмутити.

Фільми найчастіше бувають у форматі **AVI**, а короткі **ВІДЕОРОЛИКИ** на сайтах – у **MP4** чи **FLV**. Розмір таких файлів маленький, тож і якість відповідна.

Windows має власний формат **WMF**, що об'єднує у собі формат **WMA** для звуку й **WMV** для відео.

Операційна система MacOS використовує свій плеєр – QuickTime, тому для перегляду певних сайтів чи фільмів Тобі можуть запропонувати безкоштовно завантажити його, навіть якщо на верстаку встановлено Windows.

Якщо виявиться, що Твій програвач на комп'ютері не підтримує якийсь із форматів (насправді їх значно більше, ніж тут згадано) – не біда. У Мережі завжди можна знайти відповідний **КОДЕК** або й навіть цілий програвач, призначений саме для таких «загадкових» файлів.

«Легкість», тобто розмір, залежить від якості запису: що більший файл, то багатше звучання

ПРОГРАВАЧ -

плеєр

КОДЕК - декодувальник для програвача

ГОВОРИТЬ І ПОКАЗУЄ ПАВУТИНА

Коли можливості передавання даних у Мережі вдосконалилися до вільного передавання звуку та зображення, почали розвиватися нові види

веб-ресурсів. З'явилися прямі трансляції якихось подій, Інтернет-радіо, а також подкасти, почасти схожі на радіо- чи телевізійні передачі в записі.

ДЛЯ НАШОГО ВУХА ДЕЩО НЕЗВИЧНО ЗВУЧИТЬ СКЛАД «ПОД», ТОЖ В УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ ІНТЕРНЕТІ ПАРАЛЕЛЬНО ВЖИВАЄТЬСЯ Й ВАРІАНТ «ПІДКАСТИНГ», «ПІДКАСТ». ТАКЕ ПРИСТОСУВАННЯ ТЕРМІНІВ ДО ОРФОЕПІЧНИХ ТРАДИЦІЙ КРАЮ ВІДБУВАЄТЬСЯ ДОСИТЬ ЧАСТО, В РІЗНИХ МОВАХ.

Підкастинг цікавий тим, що, на відміну від «прямих ефірів», він залишається в Мережі як завгодно довго. Слухати його можна як через вбудований у сторінку програвач, так і за традиційним посиланням, із якого ролик можна завантажити на верстак.

От, приміром, хтось здійснив унікальний запис живого голосу поета чи лопотіння Твоєї сестрички в два роки (колись, можливо, вона стане відомою співачкою, і цей запис стане раритетом). Або записали чийсь балачку на

цікаву тему. Потім файли поширили в Мережі, і через багато років хто захоче, може відтворити ці записи.

Також це може бути таке собі «періодичне видання» зі звуком чи зображеннями, що висвітлює певну тему: правильна французька вимова, найкращі голи чемпіонату світу, як відбувається закарпатське весілля, які вишиванки з джинсами демонструють на модному показі в Луганську... Або навіть уроки геометрії від Твого улюбленого вчителя!

Веб-журнал стає в пригоді, коли не надто зручно читати з монітора, але голову можна чимось зайняти: наприклад, під час руханки, біля рукоділля чи в поїзді, коли є під рукою ноутбук та Мережа.

Запис для підкасту потрібен якісний, тут навряд стане в пригоді диктофон у стільничці. Але без професійного студійного обладнання обійтися можна. У Мережі є спеціальні ресурси, які допоможуть записати звук, почистити його, додати, наприклад, музичне тло, відкорегують гучність і завантажать підкаст на свій сервер чи відформатують його для Тебе в MP3. Інша спеціальна програма може постійно завантажувати Тобі на верстак нові підкасти.

Дуже шанований у Мережі розважально-пізнавальний сервіс **YOUTUBE**. Будь-хто може додавати своє, переглядати, оцінювати й коментувати розміщене тут відео: професійні кліпи, домашні записи, гарячі новини, відео-уроки, старенькі й найновіші мульти

й навіть документальні архівні кадри.

Найперший ролик було розміщено на **ЮТУБІ** (ще кажуть Ют'юб) в 2005 році, а вже сьогодні туди щохвилини завантажують більше тридцяти годин відео з усього світу.

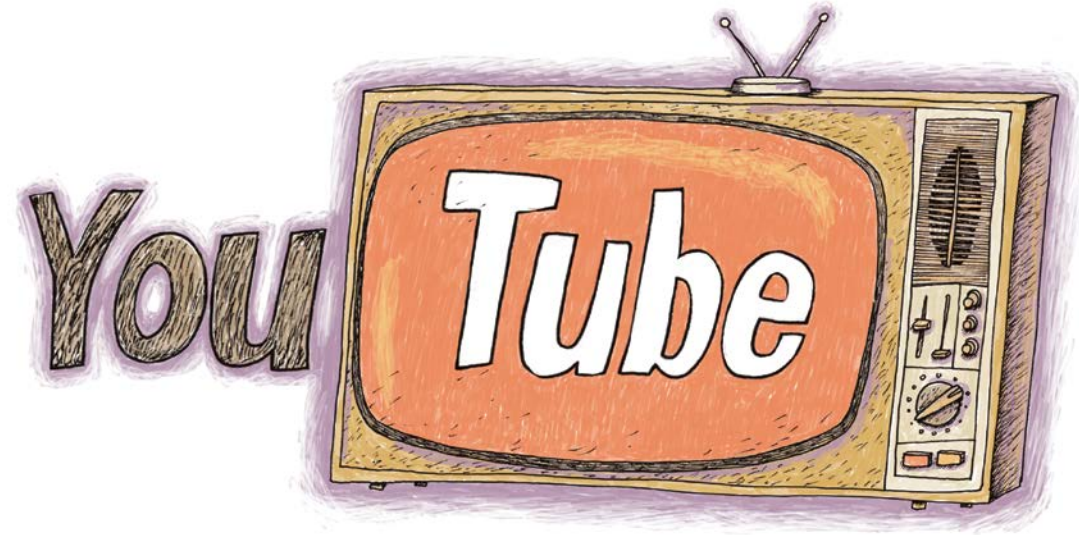
Завантажувати власне «кіно» в будь-якому форматі й навіть редагувати його можуть усі зареєстровані користувачі. Сервіс автоматично робить картинку доступною для онлайн-перегляду та для залучення до різноманітних сайтів, блогів та форумів.

Щоправда, існує обмеження щодо тривалості ролика. Воно насамперед пов'язане з порушенням авторських прав.

Авторське право – це право автора розпоряджатися своїм твором (світлиною, оповіданням, малюнком): публікувати, продавати тощо. Якщо Ти напишеш казку, а хтось без Твого дозволу її опублікує, ще й підпишеться власним іменем, він порушить Твоє авторське право. Цей вчинок карається законом.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО ПОЗНАЧАЮТЬ ЗНАКОМ КОПІРАЙТУ - ©, ВІД АНГЛ. «COPYRIGHT». НАТОМІСТЬ ПРОГРАМІСТИ ВИГАДАЛИ ТЕРМІН «КОПІЛЕФТ» («LEFT» - ЛІВИЙ). ВІН ОЗНАЧАЄ, ЩО КОРИСТУВАЧ МОЖЕ ВІЛЬНО ЦИТУВАТИ ЧИ ЗМІНЮВАТИ МАТЕРІАЛ ЗІ ЗНАЧКОМ ©.

НА ПРЕМ'ЄРНОМУ ВІДЕО ЮТУБУ - ОДИН ІЗ РОЗРОБНИКІВ СЕРВІСУ. НІЯКОГО ПАФОСУ Й ОФІЦІЙНИХ ПРОМОВ! ЦЕ АМАТОРСЬКІ КАДРИ, ДЕ ЮНАК ПІДСМІХУЄТЬСЯ НАД СЛОНАМИ В ЗООПАРКУ. ЦІ 18 РЕВОЛЮЦІЙНИХ ДЛЯ МЕРЕЖІ СЕКУНД ПЕРЕГЛЯНУЛО БІЛЬШЕ ЧОТИРЬОХ З ПОЛОВИНОЮ МІЛЬЙОНІВ КОРИСТУВАЧІВ.

Іноді Ютуб – єдина можливість для творчої людини оприлюднити свій доробок. Завдяки цьому сервісу деяким співакам-аматорам вдалося так гучно заявити про себе, що їх негайно запросили до співпраці. А сучасні українські мультики? Гадаєш, їх ніхто не малює, раз їх не показують по телевізору? Малюють, озвучу-

ють, монтують і... показують на Ютубі самі автори. Те ж – і з якісною сучасною музикою, яку так рідко можна почути по радіо чи ТБ. Митці прагнуть, щоб їх почули, й запрошують до знайомства.

Переглянуті ролики тимчасово зберігаються браузером на жорсткому диску верстака.

YOUTUBE:

від англ. «you» - ти та «tube» - телебачення

ТОРЕНТИ ТА ОБМІННИКИ

ТОРЕНТ:

від англ. «torrent» -
потік

Якщо Ти захочеш поділитися якимось файлом, завеликим для пересилання поштою, у пригоді стануть файлообмінники. Це сайти, які дозволяють

завантажити до Мережі власні файли – фільми, книжки, музику. А потім відкрити до них доступ усім охочим чи лише друзям, а можна взагалі

залишити інформацію супер-супер-«засекреченою».

До речі, на файлообмінниках можна переглянути-послухати не лише приватні файли (домашнє відео, світлини з дня народження бабусі тощо), а й сучасні фільми, музику. Їх «викладають» у відкритому доступі як власники майнових прав, так і ті, хто формально не має стосунку до цих прав. Наприклад, хтось відсканував придбану в книгарні книжку і хоче, щоб її мали змогу прочитати інші.

Суперечки про законність таких дій точаться вже давно. Є два протилежних табори. Ті, хто вважає їх незаконними, називають поширювачів такого

контенту «піратами». «Пірати» ж – і вони мають чимало прихильників навіть у першому таборі – вважають, що чинять справедливо, адже не кожна людина має можливість не лише придбати цей «товар», а й узагалі отримати до нього будь-який фізичний (невіртуальний) доступ.

Сьогодні наше законодавство ще не цілком здатне вирішити суперечливі деталі процесу обміну файлами. Це проілюструвала «мережева революція» початку 2012 року, яку влаштувало багатомільйонне співтовариство користувачів найбільшого на той час українського файлообмінника **EX.UA**.

ІНФОРМАЦІЯ - ЧИ ТО ТЕКСТ КНИЖКИ, ЧИ ФІЛЬМ, ЧИ МУЗИЧНИЙ ТВІР - ЦЕ ЗАВЖДИ ЧИЯСЬ ВЛАСНІСТЬ (РОЗРІЗНЯЙ АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА МАЙНОВЕ ПРАВО). МАЙНОВІ ПРАВА МАЄ ТОЙ, ХТО ОТРИМУЄ ПЕВНІ ПРИБУТКИ ВІД СВОГО НАДБАННЯ, ВІН НА ЗАКОННИХ ПІДСТАВАХ МОЖЕ ВИМАГАТИ ВИНАГОРОДУ ЗА КОРИСТУВАННЯ ЙОГО ІНФОРМАЦІЄЮ.

Також є системи обміну.

Торент – це система передавання файлів «напрямую» від одного користувача до іншого. Так швидше, адже кожен користувач, який уже скачав собі частину, автоматично передає її далі, іншим користувачам, а ті – ще далі...

Тут можна знайти дуже багато всякої всячини. Не лише найсвіжіші фільми, програми, книжки чи музику, а й вельми своєрідні, які слухає-читає-дивиться обмежене коло шанувальників. Наприклад,

АРТ-ХАУС - немасове, некомерційне, авторське, авангардне кіно, від англ. «art-house» - «мистецький дім»

ТРЕКЕР: від англ. «tracker» - той, хто вистежує

АРТ-ХАУСНЕ кіно чи чудові мультики українських аніматорів, які ніде не продають і не показують.

Перш ніж почати користуватися торентом, треба обрати сайт, де зберігається інформація про потрібні Тобі файли. Такий ресурс називається **ТРЕКЕРОМ**. Він допомагає організувати процес скачуван-

НА ДЕЯКИХ ТРЕКЕРАХ ТА ФАЙЛООБМІННИКАХ ІЗ ПОВАГИ ДО ВЛАСНИКІВ АВТОРСЬКИХ ТА МАЙНОВИХ ПРАВ ВСТАНОВЛЕНО СУВОРЕ ПРАВИЛО: НЕ ВИСТАВЛЯТИ «ДО РОЗДАВАННЯ» НАЙНОВІШІ КІНОСТРІЧКИ, ЯКЩО ВОНИ ЩЕ ЙДУТЬ У ПРОКАТІ КІНОТЕАТРІВ. ТАКОЖ Є ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ЗМІСТУ КОМЕНТАРІВ.

Недолік торентів полягає в тому, що качати потрібне можна тільки коли «власник» чергового «шматка» файлу є в Мережі. Також бувають обмеження в кількості скачувань. Найбільша незручність – залежність від «рейтингу» ко-

ЗВЕРНИ УВАГУ: ПОВНОЦІННО КОРИСТУВАТИСЯ ТОРЕНТОМ ТИ ЗМОЖЕШ ЛИШЕ ЗА ВИСОКОЇ ШВИДКОСТІ ІНТЕРНЕТ-З'ЄДНАННЯ.

ня: зберігає інформацію про доступні файли, поєднує між собою охочих обмінюватися.

На деяких трекерах потрібно реєструватися. Також слід знайти й установити спеціальну програму, яка допоможе завантажувати й зв'язувати між собою знайдені торенти.

ристувача. Наскільки активно Ти щось «віддаєш», настільки й можеш завантажувати. Тож якщо Твоїми файлами не надто цікавляться, мало скачують, доведеться добре поміркувати, яким чином підвищити власні можливості.

ПОРТАЛИ

Щоб Тобі не доводилось довго блукати Інтернетом у пошуках потрібної інформації, були створені портали. Вони нагадують величезні крамниці, де зібрано все-все-все з усіх царин життя, у нашому випадку – веб-життя.

На одній-єдиній сторінці Ти маєш доступ і до пошти, і до пошукової системи, і до найсвіжіших новин... Можеш переглянути прогноз погоди й курси валют, відправити електронну листівку, зазирнути до електронної крамниці, почитати книжки, відшукати потрібне місце на карті міста або країни, а також знайти нових друзів.

«Дверцятами» до тієї чи іншої інформації є вже згадані линви: посилання, **ЛІНКИ**. Зазвичай це виділені

блакитним кольором слова чи словосполучення, а подеколи й речення. Якщо на них навести курсор, він зі перетвориться на , а текст стане підкресленим. Коли Ти натиснеш на посилання, у цьому ж або в новому вікні браузера відкривається нова сторінка.

Існують також портали за інтересами.

Якщо якийсь із таких універсальних ресурсів Тобі сподобається, можеш зробити його своєю «домашньою сторінкою». Для цього треба натиснути спеціальну линву на самій сторінці чи в налаштуваннях Твого переглядача. Тоді щоразу після запуску браузера відкриватиметься обрана сторінка. Так само просто вимкнути це налаштування.

ЛІНКИ: від англ. «link» - ланка, ланцюга

Е-КРАМНИЦІ

В Інтернеті можна купувати різні речі: книжки й диски, побутову техніку й іграшки, одяг і прикраси. І не лише традиційних і відомих виробників. Тут можна знайти на подарунок мамі незвичайні авторські вироби ручної роботи та усілякі мистецькі штучки, придбавши їх у самого автора.

Для цього слід заходити до електронних крамниць – спеціальних сайтів, де можна переглянути крам, замовити й розрахуватися за нього.

У Мережі навіть є цілі списки посилань на е-крамниці відповідно до розділу товарів – такі собі «торгівельні центри». А деякі сайти надають послуги з пошуку потрібного Тобі товару в різних мережевих крамницях. Замість того, щоб перегортати десятки сторінок у пошуках кращого й дешевшого, вони одразу пропонують список посилань і вказують ціну. Покупцеві залишається лише зробити замовлення.

Деякі крамниці, якщо їхня

беруть грошей за доправлення товарів. Отримати замовлення можна самостійно в е-крамниці, також його може привезти кур'єр чи поштова служба.

Зазвичай купувати в Мережі дешевше. Адже продавцеві не потрібно утримувати багато працівників, він заощаджує на торговельній площі, тому не ставить пов'язаних із цим націнок на товар.

Однак не всякий крам варто купувати, не побачивши його на власні очі (не помацавши). Добре, якщо Ти вже чітко знаєш, що Тобі потрібно: наприклад, довідник із історії України як в однокласника. Ти вводиш у вікон це пошуку назву, автора й слово «купити». Далі вибираєш, у якій книгарні найвигідніше придбати товар. Це особливо зручно, адже їхати до книгарні може бути дуже далеко, і немає гарантій, що потрібна книжка там буде.

Значно важче придбати одяг, взуття. Якщо вони Тобі не підійдуть, доведеться витратити багато часу на повернення товару.

У МЕРЕЖЕВИХ КРАМНИЦЯХ, НА ЖАЛЬ, ТЕЖ МОЖУТЬ ОШУКАТИ. ЩОБ УБЕЗПЕЧИТИСЯ ВІД НЕПОРЯДНИХ ПРОДАВЦІВ, ЗВЕРНИ УВАГУ, ЧИ ВКАЗАНІ НА САЙТІ РЕАЛЬНА АДРЕСА ТА ТЕЛЕФОНИ, ІМЕНА ВІДПОВІДАЛЬНИХ ОСІБ. ЯКЩО НІ, КРАЩЕ ПОШУКАЙ ІНШОГО ПРОДАВЦЯ, ПОДИВИСЬ НА ВІДГУКИ ПРО ПОДІБНІ КРАМНИЦІ.

Ще є онлайн-аукціони. Тут є шанс знайти щось особливе, наприклад, перше видання творів улюбленого письменника, черевички часів молодості Твоєї бабусі чи колекцію іграшкових левів початку минулого століття.

Та якщо натрапиш тут на товар із надто «смішною» ціною, добре подумай. Ось яка хале-

па трапилася з одним англійцем. Він знайшов на е-аукціоні прикрашений коштовностями годинник всесвітньо відомої марки за ціною в десятки разів меншою за звичайну. Придбав. Коли товар було доставлено, виявилось, що чималенькі гроші він заплатив за... фотографію знаменитого годинника!

Е-ГРОШІ

Розраховуватися за е-покупки можна кількома способами.

Найпростіший – оплата товару готівкою кур'єрові чи службі доставки. Не забудь узяти чек, що засвідчив факт купівлі товару, адже він може знадобитися, якщо раптом доведеться повертати крам.

Деякі мережеві крамниці вимагають попередній розрахунок за товар, особливо якщо

йдеться про коштовні речі. Потрібно переказати гроші в банк на спеціальний рахунок продавця, і аж потім Твоє замовлення буде прийнято. Це не надто зручно, адже рух коштів відбувається повільно й товар доведеться чекати досить довго.

Якщо е-крамниця велика, вона може дозволити собі приймати кошти від покупців з їхніх кредитних карток.

УПРАВА - *оріс*

УПРАВА розташована десь у Твоїх краях, а вартість покупки висока, навіть не

ЯК ПЕРЕВІРИТИ?

На картці є зразок підпису власника і в звичайних крамницях його звіряють із підписом на чекові

Однак цей вид розрахунку продавці не дуже любляють, адже ним, буває, користаються злодії.

Річ у тім, що продавець не має можливості **ПЕРЕВІРИТИ**, чи справжній власник скористався кредиткою, чи її дані, приміром, викрадені. Злодії вигадують дедалі різноманітніші схеми для крадіжок у таких операціях.

Ще є системи електронних платежів. Вони мають справу як із банківськими рахунками, так і з електронними гаманцями. Таких сервісів багато й ними зручно користуватися, адже «віртуальні гроші» рухаються в Мережі миттєво, та не потрібно ходити до банку.

Є два способи здійснювати оплату в такій системі. Із будь-якого верстака можна зайти на «платіжний» сайт, отримати доступ до свого е-гаманця й здійснити платіж. Або можна завантажити на власний

комп'ютер спеціальну програму. Вона дасть змогу продивлятися витрати, поповнювати рахунок, знімати з нього кошти чи переказувати їх на інший рахунок. Найпростіший спосіб поповнення гаманця – платіжними (як рахунок мобільного) або ж кредитними картками, поштовим переказом чи в банкоматі.

СТЕРЕЖИСЯ ШАХРАЇВ! ДОВІРЯТИ МОЖНА ТІЛЬКИ НАДІЙНИМ І ВИЗНАНИМ СИСТЕМАМ ОПЛАТИ ТА КРАМНИЦЯМ. ЯКЩО ТИ БАЧИШ У НИЖНЬОМУ КУТОЧКУ АБО В АДРЕСНОМУ РЯДКУ СВОГО БРАУЗЕРА ЗОБРАЖЕННЯ ЗАМКА З ДУЖКОЮ,

МОЖЕШ НЕ ХВИЛЮВАТИСЯ: ЦЕЙ ВЕБ-РЕСУРС ЗАХИЩАЄ ТВОЮ ОСОБИСТУ ІНФОРМАЦІЮ.

ТРИМАЙ ЗВ'ЯЗОК

ЕЛЕКТРОННА

ПОШТА: поде-
куди її ще називають
«милом», а прохання
надіслати щось нею
звучить так: «намилъ
мені те й те»

ЛОГІН:

від англ. «log in» -
увійти

ПАРОЛЬ -

таємний «ключ» від
Твоєї скриньки

ЕЛЕКТРОННА

ПОШТА, або e-mail, дуже
схожа на звичайну, себто папе-
рову пошту, але значно швид-
ша й зручніша.

Від часу винайдення елек-
тронної пошти (60-ті роки
минулого століття) ця послуга
дуже вдосконалилася. Перші
листи можна було переси-
лати лише в межах одного
комп'ютера – тоді за ним могло
працювати кілька осіб, такий
він був величезний. Перші лис-
ти були навіть не листами,
а короткими повідомленнями.

Згодом винайшли можли-
вість спілкуватися на різних
машинах, і тоді повідомлення
попрямували від одного вер-
стака до іншого.

Сьогодні всі е-листи спо-
чатку рушають на поштовий
сервер – віртуальний «склад»
інформації – а вже звідти до
адресатів. Ці сервери можуть
бути розміщені в найвіддале-
ніших одне від одного куточ-
ках світу. На тривалість шляху
від автора листа до адресата
це майже не впливає.

Створюють е-пошту пе-
реважно на безкоштовних
серверах – їх в Інтернеті
багато. Між собою вони мало

чим різняться, хіба що одні не
обмежують розмір скриньки, а
інші виділяють, скажімо, 10 МБ.
Якщо обмеження є, доведеть-
ся своєчасно видаляти старі
листи, звільняючи місце для
нових.

Отже, поштову службу об-
рано. Ти заходиш на її сайт
і натискаєш спеціальну кнопку
«Зареєструватися». Треба ви-
гадати цікаву назву скриньки:
ЛОГІН. Уживати можна ви-
нятково латинські літери,
а також цифри, зрідка – крапку
чи символ підкреслення .
Потім необхідно вигадати й
двічі ввести **ПАРОЛЬ**, ви-
брати питання, з допомогою
якого зможеш його поновити,
якщо забудеш. З цією ж метою,
можливо, варто буде вказати
номер свого стільникового
телефону або «альтернативну»
е-адресу (наприклад, уже існую-
ючу мамину) – за потреби туди
надішлють Твій пароль.

@ – частина адреси,
в Україні її називають «рав-
ликом», «собачкою» чи «цу-
циком», «жабкою», «вухом»,
«мавпочкою»... Походить цей
символ із давнього-давнього
позначення кількості переве-
зених амфор із вином (якщо

дивитися на нього згори вниз,
він і справді нагадує глечик
з вузьким горлечком).

Кожен народ бачить в @
щось своє.

ЗВЕРНИ УВАГУ: КОЛИ ЗАЗНАЧАЮТЬ У МЕРЕЖІ ЕЛЕКТРОННУ АДРЕСУ (НА САЙТАХ, ФОРУМАХ), ТО ЗАЗВИЧАЙ СИМВОЛ @ НЕ ВЖИВАЮТЬ. ЙОГО ПИШУТЬ СЛОВОМ У ДУЖКАХ. РОБИ ТАК САМО - І ТОДІ СПЕЦІАЛЬНІ ПРОГРАМИ, ЯКІ ВИШУКУЮТЬ У ВЕБІ АДРЕСИ, ЩОБ НАДСИЛАТИ СПАМ, НЕ «ПОБАЧАТЬ» ЙІ.

Після реєстрації Ти отримаєш електронну адресу на кшталт **shapochka@server.ua**. Тепер можна починати писати листи друзям. А до них – додавати барвисті фотографії з екскурсії до ботанічного саду, архів із дуже цікавим дослідженням... і взагалі все, що захочеш.

Зайшовши до власного **АКАУНТУ** на сторінці е-пошти, Ти бачиш колонку з течками – **Вхідні, Надіслані, Чернетки, Спам** тощо. Там будуть зберігатися Твої листи.

Можна створити власні течки, наприклад, для листів від подружок чи для кулінарної розсилки. У **Налаштуваннях** треба упорядкувати пересилання листів із певною темою чи з певних адрес саме до цих течок, або можна потім переносити їх туди власноруч.

Щоб створити новий лист, слід натиснути на посилання **Написати листа**. Заповнюємо «конверт» – віконця «Кому», «Копія», **«ПРИХОВАНА КОПІЯ»**.

Як бачиш, листа можна одночасно відправити не одній людині. Однак не зловживай цим, адже антиспамні програми у поштарках адресата можуть відсортувати Твій лист як небажану розсилку й кинути його до течки зі спамом.

Не забувай також указувати тему листа. Ця порада особливо важлива, якщо Ти пишеш комусь незнайомому. «Заголовок», що відображається у списку з листами, може повернути увагу для першочергового прочитання. Або навпаки – «відлякати» отримувача. Крім того, поштові сервери не дуже шанують порожні теми і знову можуть відсортувати лист як спам.

Деякі поштарки пропонують додавати різноманітні позначки до листів, наприклад, «Важливі» чи «Відмічені».

Нижче – так зване «тіло» листа. Тут Ти пишеш своє повідомлення. Заведено вітатися, відокремлювати кожен абзац порожнім рядочком, щоб лист легше читався, і, звісно, підписуватися. Підпис можна додавати автоматично. Для цього слід заповнити спеціальну форму в налаштуваннях. Введи там не тільки своє ім'я, а й якийсь добре побажання «співрозмовнику», адже завжди приємно дарувати й отримувати дрібку гарного настрою.

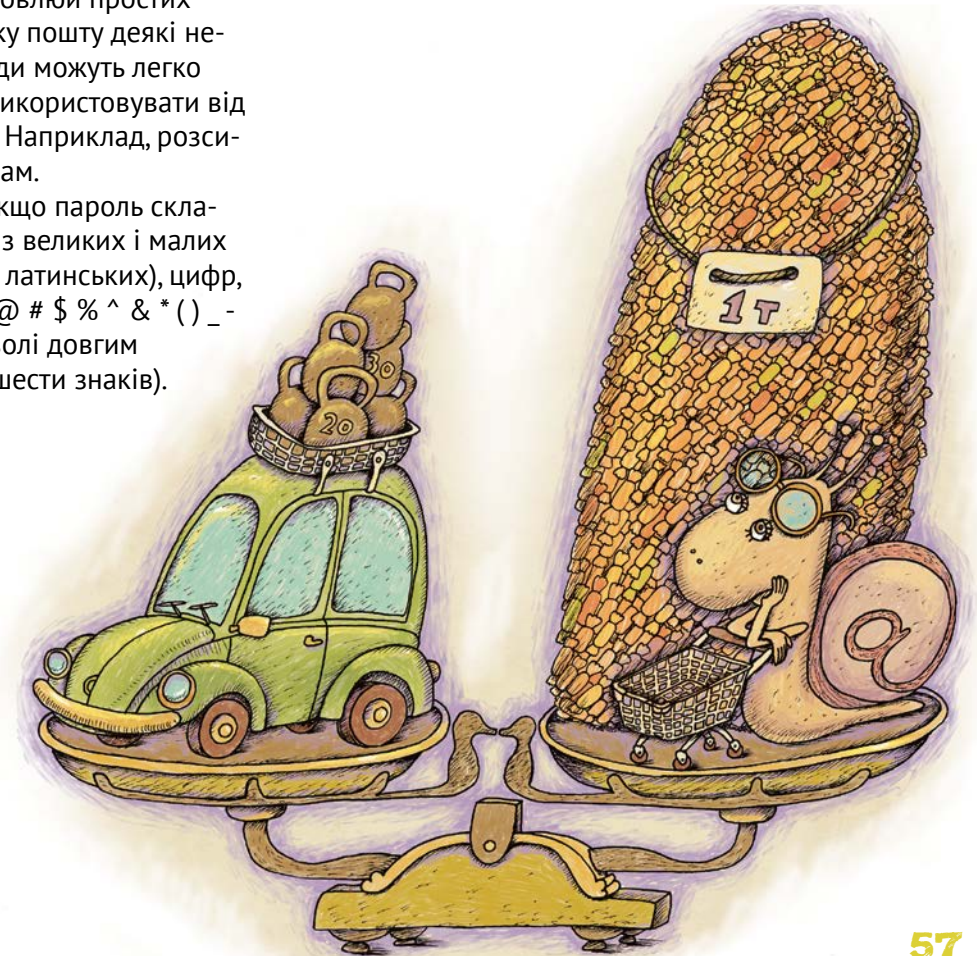
Оживленню віддаленого спілкування сприятимуть також запропоновані поштаркою анімовані **СМАЙЛИКИ** - хихочки на будь-який смак. Кумедні помічники тексту

доступні на панелі формування листа разом із шрифтами, розмірами, списками тощо.

ПРАВИЛА Е-ПОШТИ

Не встановлюй простих паролів! Таку пошту деякі непорядні люди можуть легко зламати й використовувати від Твого імені. Наприклад, розсилатимуть спам.

Добре, якщо пароль складатиметься з великих і малих літер (лише латинських), цифр, символів ! @ # \$ % ^ & * () _ - + і буде доволі довгим (не менше шести знаків).

АКАУНТ -
обліковий запис,
що містить дані
про користувача

Той, чью адресу
Ти введеш у рядок
**ПРИХОВАНА
КОПІЯ**, теж
отримає копію, однак
інші адресати про це
не знатимуть

СМАЙЛИКИ:
від англ. «smile» -
усмішка

Звичайно, нікому його не кажи та час від часу змінюй.

Можна використати як пароль якесь українське слово, але надрукуй його з увімкненою англійською розкладкою клавіатури. Наприклад, «Пан_ночка» буде «Gfy_ујхгF» – такий пароль легко запам'ятати, але при цьому він доволі складний.

Не надсилай великих файлів (понад 2 Мб – музика,

якісні світлини) без попередньої домовленості з адресатом. Деякі поштові скриньки мають обмежений об'єм, і Твій лист може просто не поміститися. Або отримувач такого «вантажу» має обмеження трафіку чи проблеми зі швидкістю Інтернету, і тоді Ти завдаси йому неабияких клопотів. Це ніби Ти йдеш до крамниці з маленьким кошачком, а Тобі дарують тону цукерок.

ЯК І НА ЗВИЧАЙНІЙ ПОШТІ, ЕЛЕКТРОННІ ЛИСТИ ЗРІДКА ТЕЖ ГУВЛЯТЬСЯ ДЕСЬ У НЕТРЯХ МЕРЕЖІ Й НЕ ДОХОДЯТЬ ДО АДРЕСАТА. АБИ УНИКНУТИ ПЛУТАНИНИ, У ВАЖЛИВИХ ЛИСТАХ ЗАВЕДЕНО ВКАЗУВАТИ НАЗВУ ВКЛАДЕННЯ, ЯКЩО ВОНО Є, І ЧЕМНО НАГАДУВАТИ «ПІДТВЕРДИТИ ОТРИМАННЯ».

Відповідай на отримані листи якомога швидше. Якщо вже просто ніяк-ніяк не встигаєш, краще написати:

«Привіт, листа читаю, але відповісти зможу трохи згодом...»

Так Твій співрозмовник не ламатиме собі голову над причинами мовчання – чи лист не дійшов, чи Ти просто не хочеш більше спілкуватися...

До слова, якщо попорпаєшся в налаштуваннях скриньки, знайдеш там автовідповідач. Знаючи, що довго не дивити-

мешся пошту, активуй його. Можна налаштувати певний період дії автовідповідача.

Ще є різноманітні фільтри для пошти. Наприклад, якщо Тебе надто доймає якийсь адресат і Ти не хочеш із ним спілкуватися, внеси його адресу до фільтра й признач

завдання не отримувати листів.

У рядку, який пропонує дії щодо листів («Відповісти»,

«Переслати», «Видалити» тощо), є можливість повідомити поштарку про спам.

ВЕБ-ЧАТИ

Чат – це вбудована, наприклад, у соціальну мережу, пошту, портал чи веб-сервіс функція «живої розмови» або – спеціальний сайт, де збираються охочі потеревенити в режимі онлайн (тобто «в прямому ефірі»). Говорити можна віч-на-віч (тобто лише вдвох), а можна теревенити колективно.

Щоб було цікавіше, роблять кілька «кімнат», тобто окремих чатів, і в кожному обговорюють певну тему.

Якщо співрозмовники дуже відхиляться від загаданої теми, **МОДЕРАТОР** може чемно попросити припинити з'ясовувати відповідність європейських розмірів панчішок у чаті, який присвячено **ГАДЖЕТАМ** і **ДЕВАЙСАМ**.

І коли хтось почне грубіянити, модератор «вікіне» його геть, щоб не псував настрої нормальним людям.

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ В МЕРЕЖІ: ДАВАЙ ЯК-НАЙМЕНШЕ ОСОБИСТОЇ ІНФОРМАЦІЇ, НЕ НАЗИВАЙ ПРІЗВИЩА, АДРЕСИ. ПЕРШ НІЖ ОПРИЛЮДНИТИ НОМЕР СТІЛЬНИЧКИ, СПИТАЙ ДУМКУ ДОРОСЛИХ! ПРИЗНАЧАЮЧИ ПОБАЧЕННЯ З ВІРТУАЛЬНИМИ ЗНАЙОМИМИ, ОБОВ'ЯЗКОВО ПОГОВОРИ ПРО ЦЕ З БАТЬКАМИ!

Аби долучитися до чату, необхідно придумати собі **НІК**. Назватися просто Ільком чи Даринкою нецікаво, адже

так до Тебе звертаються цілий день. Отже, можна навігадувати щось скромненьке:

МОДЕРАТОР:

від англ. «moderator» – посередник, головуючий

ГАДЖЕТ:

від англ. «gadget» – приладдя

ДЕВАЙС:

від англ. «device» – пристрій. Ідеться про найновіші технологічні додатки-програми чи прилади

НІК:

від англ. «nick» – прізвисько

КОЗАК_МАМАЯ «З ПАННОЧКА ХАРАКТЕРНУК ~ О) О!КРАСА_СВІТУ

Деякі чати потребують реєстрації, щоб ніхто не зміг використати Твій нік і наговорити під ним різних бридот.

Прикро, але не всі милі незнайомці й «знайомці» в чаті – так само милі насправді.

Хто дасть гарантію, що гарній \БогДан/, який уже майже освідчився в коханні, насправді не старий лисий дядько, а Лисичка-Сестричка зі своїм запрошенням на морозиво – не сусідська бабуня, яка хоче згадати молодість?

ФОРУМИ

Це також сторінки для спілкування, але вже офлайн. Люди заходять, коли їм заманеться, читають написане попередниками й докидають свої п'ять копійок. І це, бува, триває роками, причому будь-коли можна переглянути повідомлення за будь-який час.

Написати повідомлення на форумі – «запостити».

Тут зазвичай суворіше слідкують за дотриманням тематики дискусії, тому створюють кілька розділів. Наприклад,

у загальному форумі «Обговорення книжок» можуть бути такі підфоруми: «Фантастика», «Детективи», «Поезія», а вже там користувачі самі створюють різні теми, на кшталт «Улюблені книжки дитинства», «Хто обожнює жахалочки?», «Макромолекулярні нанооб'єкти та полімерні нанокompозити»...

Щоб не заганяти учасників у жорсткі рамки, мудрі керівники створюють ще й окремий форум «Різне», де можна писати про все, що на думку спаде.

Аби долучитися до форуму, слід зареєструватися. Бажано обирати собі такий нік, щоб його було легко прочитати й відтворити, а пароль, навпаки, якнайскладніший. Можливо,

Твій поштовий нік буде таким цікавим, що Ти захочеш зробити його своїм прізвиськом усюди в Мережі – на форумах, у чатах, у соціальних мережах...

ДО ПРОФІЛЮ НА ФОРУМІ МОЖНА ДОДАТИ ЩОСЬ ПРО СЕБЕ (АЛЕ ПАМ'ЯТАЙ ПРО БЕЗПЕКУ!) - ЕЛЕКТРОННУ АДРЕСУ, НОМЕРИ КОМУНІКАТОРІВ. МОЖЕШ ОПИСАТИ СЕБЕ І СВОЇ ЗАХОПЛЕННЯ, ЗАВАНТАЖИТИ АВАТАР (ЩЕ КАЖУТЬ «АВКА») - НЕВЕЛИКИЙ МАЛЮНОК, ЯКИЙ БУДЕ ВИДНО ПОРУЧ ІЗ НІКОМ.

Форуми зазвичай мають правила:

- 1 | Треба бути терплячим, тобто ніколи не казати, що хтось із учасників дурень (навіть якщо це свята правда) або всі-всі люди певної національності – погані. Також не варто пліткувати, лаятись і «красти» чужі тексти.
- 2 | Писати (бажано) грамотно, не відхиляючись від теми дискусії. Мовою Інтернету таке відхилення називається «**ОФТОП**». Не слід писати **ЗАЙВОГО** чи надміру цитувати інших, розсилати непрохані листи й повідомлення (спамити).
- 3 | Слід слухатись модераторів та адмінів.
- 4 | Перш ніж відкрити нову тему або спитати поради, варто звернутися за відповіддю до пошуковця форуму.
- 5 | Якщо хтось зі співрозмовників Тебе образить або Ти отримаєш спамне повідомлення, одразу повідом модератора чи адміністратора. Керівники сайту зацікавлені, аби користувачам було на ньому затишно, тому порушників карають баном.

ОФТОП:

від англ. «off topic» - поза темою

Писати ЗАЙВЕ -

флудити, від англ. «flood» - повінь

БАН:

від англ. «ban» -
заборона

БАН – це заборона входити на сайт. Він може бути тимчасовим і довічним. Користувачу можуть заборонити входити під своїм іменем, але той зможе зареєструватися під іншим. Ще бан може заборонити порушникові читати сторінку навіть як гість – адміністратори заблокують його верстаку доступ на сайт, адже кожен комп'ютер у Мережі має свою **ЦИФРОВУ АДРЕСУ**, за якою його можна вирахувати.

ЦИФРОВА АДРЕСА, IP-АДРЕСА:

від англ. «Internet Protocol» та «address» - унікальний ідентифікаційний номер комп'ютера, підключеного до Мережі.

Е-РОЗМОВИ

КОМУНІКА-

ТОР: від англ.
«to communicate» -
повідомляти

Аби завжди бути на зв'язку з друзями і не збанкрутіти через телефонні рахунки, вигадали **КОМУНІКАТОРИ**.

Найпопулярніші з них: **Skype** (Скайп), **Google Talk** (Гугл Ток), **ICQ** (Аська), **Apple iChat** (Епл Айчат).

АСЬКА дозволяє спілкуватися, обмінюючись зі співрозмовником короткими текстовими повідомленнями. Перш ніж спілкуватися Аською, треба встановити собі програму й зареєструватися на офіційному сайті ICQ. Після того отримаєш номер, за яким Тебе в Мережі ICQ зможуть знайти друзі (це як номер телефону). Недолік ICQ в тому, що вона безкоштовна і постійно показує рекламу.

ГУГЛ ТОК (дослівно «розмова від Гугл») – це частина електронної пошти Gmail, тобто користуватися цим комунікатором можна просто на сторінці електронної скриньки. Також компанія створила окрему програмку, що зберігає зв'язок із обліковим записом Gmail. Тож якщо Ти вже маєш електронну скриньку на Gmail, Тобі відкрито доступ до всіх безкоштовних сервісів Google – онлайн-документів, «кіл», календаря, новин – і до Гугл Ток.

Зі **СКАЙПОМ** усе просто: завантажуєш із офіційного сайту та встановлюєш безкоштовну програму, вибираєш собі логін і пароль та реєструєшся (дотримуйся тих самих правил, що й при обранні ключа до електронної адреси).

АЙЧАТ належить до основного набору програм MacOS, тому передусім це комунікатор для тих, хто має комп'ютер Мак. Утім, Айчат можна встановити у Windows. Та спершу доведеться купити його на сайті компанії Apple. Він теж підтримує обмін текстовими повідомленнями. Та оскільки всі Маки мають вбудовані камери, мікрофони й динаміки, ця програмка також передбачає аудіозв'язок та відеорозмови.

Окрім пересилання текстових повідомлень, зокрема, sms-ок за окрему плату, Скайп уміє влаштовувати сеанси аудіо- та відеозв'язку. Під час встановлення програма введе свої додатки у Твій браузер, відтак будь-який номер телефону на сайтах Ти бачитимеш у рамці Скайпа, там навіть буде висвіт-

лено прапорець країни, в якій перебуває зазначений телефон.

Дзвонити зі свого комп'ютера на номери телефонів досить дорого, особливо за кордон, а от спілкування з друзями, які теж користуються Скайпом – безкоштовне, точніше, платити треба тільки за використаний трафік.

ВІЧ-НА-ВІЧ

Якщо маєш досить прудке й не надто обмежене за трафіком підключення, навушники з мікрофоном та веб-камеру, можеш дуже славно поспілкуватися зі своїми рідними чи знайомими, влаштувавши

сеанс відеозв'язку. Ти зможеш бачити й чути їх так, наче вони зовсім поруч!

ВЕБ-КАМЕРА – це відеокамера, яка «в реальному часі» передає зображення на комп'ютер. На звичайну

ВЕБ-КАМЕРУ
для спрощення на-
зивають «вебка»

відеокамеру Ти знімаєш, а потім можеш переглядати зняте, а вебка без спеціальної вказівки нічого не записує, та на моніторі одразу видно, що відбувається перед нею.

Відеорозмови й навіть гуртове відеоспілкування з кількома друзями нараз, неначе ви всі перебуваєте в одній кімнаті, підтримують Скайп, Гугл Ток та Айчат.

НЕ ЗАБУВАЙ, ЩО ПІД ЧАС АУДІОСПІЛКУВАННЯ, А ТИМ ПАЧЕ ПІД ЧАС ВІДЕОРОЗМОВИ, ТИ ВИТРАЧАЄШ В ДЕСЯТКИ РАЗІВ БІЛЬШЕ ТРАФІКУ, НІЖ ПІД ЧАС ОБМІНУ ТЕКСТОВИМИ ПОВІДОМЛЕННЯМИ! ТОМУ НЕ ВАРТО ПОЧИНАТИ ВІДЕОРОЗМОВУ, ЯКЩО ХОЧЕШ ПЕРЕКИНУТИСЯ КІЛЬКОМА СЛОВАМИ З ДРУЗЬМИ, ЯКИХ ПОБАЧИШ ЗА ПІВГОДИНИ. ВІДЕОЧАТ МАЄ БАГАТО ЦІКАВИШИХ ЗАСТОСУВАНЬ.

ПАМ'ЯТАЄШ, ЩО ЗА НІКОМ МОЖЕ ХОВАТИСЯ ХТО ЗАВГОДНО? ЗАПРОСИ НОВОГО ДРУГА ПОСПІЛКУВАТИСЯ З ДОПОМОГОЮ ВЕБКИ! І НЕ ДОВЕДЕТЬСЯ БОЯТИСЯ ЙТИ НА ПОБАЧЕННЯ АБО ЧЕРВОНІТИ ВІД ТОГО, ЩО ТОБІ НЕПРИЄМНО СПІЛКУВАТИСЯ З КОЛИШНІМ «ВІРТУАЛЬНИМ», А ТЕПЕР РЕАЛЬНИМ ЗНАЙОМЦЕМ.

Особливо корисна можливість одночасно бачити й чути співрозмовника при вивченні іноземних мов: маєш нагоду поспілкуватися з носіями мови. Як приємно здивувати вчительку справжньою оксфордською чи паризькою мовою!

Та й звичайнісінькі уроки іноді варто повчити разом

із кимось, хто добре знає предмет і вміє гарно його пояснити. Це може бути дідусь, репетитор чи й просто однокласник. (А може, у Твоєї вчительки також є вебка й час на позашкільне спілкування з учнями?!) Не потрібно їхати на іншу вулицю чи місто, аби в бесіді чи продуктивній суперечці вирішити математичну задачу...

АЛЕ СТЕРЕЖИСЯ: ТАКЕ СПІЛКУВАННЯ ІСТЬ НЕ ЛИШЕ ТРАФІК, А Й ЧАС! ЗА РОЗМОВАМИ ВІН МИНЕ, ЯК МИТЬ, І ВЖЕ ПОРА СПАТИ. УРОКИ НЕДОРОБЛЕНІ, БАТЬКИ СЕРДЯТЬСЯ І ВКОТРЕ ПОГРОЖУЮТЬ ЗАБРАТИ КОМП'ЮТЕР...

ТВОЄ
МІСЦЕ В МЕРЕЖІ

ІНТЕРНЕТ-ЩОДЕННИКИ

БЛОГ:

від англ. «web log» - мережевий журнал чи щоденник

КАТ:

від англ. «to cut» - обрізати

Майже кожен портал пропонує свій сервіс для **БЛОГУ**. Найпопулярніший наразі LiveJournal, тобто Живий Журнал (скорочено LJ або ЖЖ).

Після реєстрації Твій щоденник отримає «прописку» за адресою на зразок **shapochka.livejournal.com**.

Інтернет-щоденник – це Твоя персональна газета або особистий щоденник. Усе залежить від того, про що збираєшся там писати. Комусь цікаво вибрати одну тему й писати тільки про неї, наприклад, про комп'ютери, книжкові новинки, вишивання чи вивчення мов. Хтось оприлюднює власні оповідання, інший описує враження від навколишнього світу. В останньому випадку висловлюйся обачно, бо напишеш, що Мишко й Дарка закохані по вуха, а вони візьмуть і прочитають. Ще й прокоментують Твій запис: на свої вуха, мовляв, поглянь... І що тоді?

Записи можна «ховати» – дозволяти, щоб їх читали, наприклад, тільки ті користувачі, яких додано до друзів. Їхні нотатки можна читати у френд-стрічці: на спеціальну сторінку Твого щоденника автоматично додаватимуться найновіші пости (записи) «друзів» у Живому Журналі, і Ти завжди будеш у курсі подій.

Згідно з «френд-етикетом» довгі записи ЖЖ слід ховати під **КАТ**: після написання треба виділити основний текст спеціальними позначками, залишивши тільки вступну частину й одне привабливе зображення. Після публікації основна частина «сховається» під посиланням **«Читати далі...»** (чи іншим текстом, який вигадаєш). Тоді один Твій допис не займатиме всю сторінку на френд-стрічці друзів.

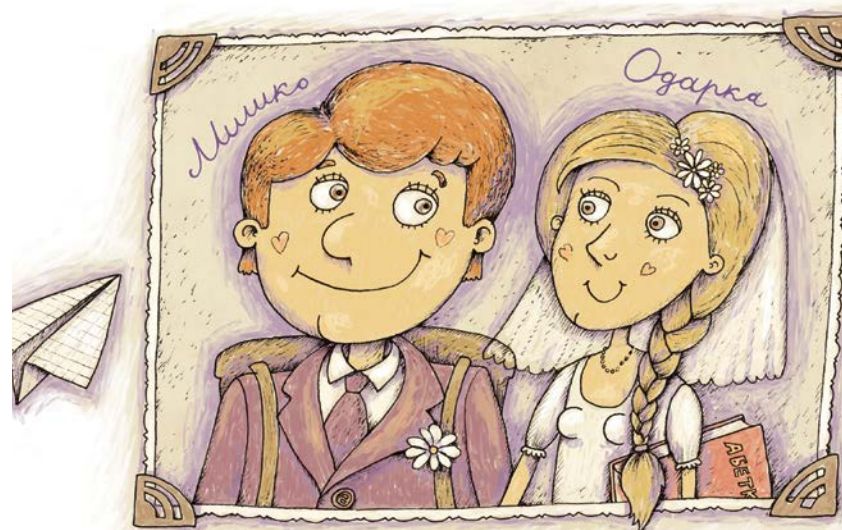
Щоб у щоденнику був лад, до кожного запису можна додавати **ТЕГИ** – посилання, які описують тему запису. Наприклад, ділишся своїми враженнями від записки, яку Мишко на третьому уроці написав Дарці, і ставиш теґ «**КОХАННЯ**». Усі теґи автоматично збираються у список, і перейшовши

за одним із них, можна буде прочитати всі записи з такими позначками.

Живий Журнал має ще таку цікаву річ як **СПІЛЬНОТИ**. Це схоже на колективний блог, присвячений певній темі. Писати туди можуть усі користувачі (іноді треба почекати, щоб Твій запис схвалив модератор

ТЕГИ -

позначки, від англ. «tag» - етикетка

Кохання з третього уроку

спільноти). Так можна знайти друзів із такими самими захопленнями, як у Тебе. Подібно, але під назвою «кола», влаштовано обмін думками й у сервісі від «Google+» (при нагоді Ти можеш познайомитися з великою кількістю інших послуг, які пропонує Google).

Блоги можуть допомогти у вивченні мов, якщо писатимеш у них, наприклад, англійською, німецькою чи польською. Однак у цьому разі краще вести їх не на Живому Журналі, а пошукати «національний» сервіс – підвищиться ймовірність, що Тебе

читатимуть, коментуватимуть і підтримуватимуть носії мови, яку вивчаєш.

Можна створювати такі «життєписи» в соціальних мережах. Наприклад – «мікроблог» на **ТВІТЕРІ**. Записи тут не мають

перевищувати 140 символів. Як і в ЖЖ, можна додавати собі «друзів» (тут вони називаються «послідовниками», «фоловерами», від англ. «to follow» – йти за). Можна відповідати на чужі записи.

ТВІТЕР:

від англ. «tweet» – щоб'єтати, б'єзиками

УТИМ, ПЕРШ НІЖ ДІЛИТИСЯ ВЛАСНИМИ ДУМКАМИ ТА МРІЯМИ З УСІМ СВІТОМ, ПОДУМАЙ: МОЖЕ, КРАЩЕ ВИПОВІСТИ СВОЇ СЕКРЕТИ МАТУСІ ЧИ ПОДРУЖЦІ ЛИЦЕМ ДО ЛИЦЯ?

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ

Їх теж вигадали, аби підтримувати контакт із друзями й знайомитися з новими людьми. До того ж, більшість таких мереж поєднують у собі всі описані вище можливості спілкування: і чат, і форуми-обговорення-дискусії, і блоги-нотатки, і пошту, а ще – фото-та відеоальбоми та колекції линв...

Найбільш популярні у світі соціальні мережі – Фейсбук, MySpace, ВКонтакте. Також існує безліч мереж за інтере-

сами – для молодих батьків, меломанів, студентів певного закладу тощо.

Для реєстрації варто вказати своє справжнє ім'я та прізвище, щоб Тебе могли «впізнати» чи знайти друзі та приятелі. Але документів ніхто не вимагає, тож можеш писати, що схочеш, аби тільки звучало «по-людськи». Відносно спокійно можеш вказати номер аськи чи логін Скайпу, але якщо захочеш додати номер стільнички – узгодь це з

батьками. Дотримуйся таких самих правил безпеки, як у чаті.

Тут Ти матимеш власну невеличку сторіночку – **ПРОФІЛЬ**. За інформацією, яку Ти тут розмістиш, люди зможуть скласти враження про Тебе і Твої інтереси. Тому пиши вдумливо, не забуваючи про безпеку.

Усі соціальні мережі мають приблизно однакові можливості: можна додавати користувачів у список друзів (щоб

потім швидко знайти людину), писати листи чи короткі повідомлення. Можеш додавати фотографії та відеокліпи й позначати на них друзів (але пам'ятай про авторське право), публікувати нотатки й короткі повідомлення на головній сторінці свого профілю, «стіні» – щоб друзі знали, як Ти почуваєшся і що робиш. Можна обмежити доступ до своєї сторінки – зробити, наприклад, щоб її могли переглядати тільки ті, кого Ти маєш у друзях.

ПРОФІЛЬ:
від англ. «profile» – короткий нарис або обліковий запис

ЗВІСНО, НІХТО НЕ ЗМОЖЕ ЗАБОРОНИТИ ТОБІ ОПРИЛЮДНИТИ, НАПРИКЛАД, У СВОЄМУ БЛОЗІ, ТВІР ІНШОЇ ЛЮДИНИ, АЛЕ ПОПЕРЕДНЬО КРАЩЕ СПИТАЙ У НЕЇ ДОЗВОЛУ АБО Ж, ЯКЩО НЕМОЖЛИВО З НЕЮ ЗВ'ЯЗАТИСЯ, ВКАЖИ ІМ'Я АВТОРА І САЙТ, ЗВІДКИ ВЗЯТО ТВІР.

ПРИВАТНА ФАЙЛОЗБІРНЯ

Часом буває так, що дуже потрібно зберегти файл, щоб працювати з ним на іншому верстаку, але такої можливості немає. Флешка десь заблукала в стосах книжок на столі, власний жорсткий диск заповнений під зав'язку, чи, може, Ти сумніваєшся щодо «вірусної» чистоти носіїв... У такому разі Тобі стануть у пригоді мережеві **ВІРТУАЛЬНІ** диски.

Послуги зі збереження файлів надають різні сервери. Біля входу до пошти чи навіть уже в самій скриньці Ти можеш натрапити на посилання «е-диск», «віртуальна флешка», «файли» тощо. Сміливо заходь

туди, викладай інформацію та не бійся, що така «флешка», або «диск», дорогою до друзів зламається, розмагнітиться чи ще якимось несподіваним чином буде пошкоджена.

Дізнайся, яку кількість місця Тобі запропоновано, і чи немає обмежень у тривалості зберігання файлів. Можна відкрити доступ до них іншим людям, якщо є потреба. І, що важливо, така «флешка» розміром в декілька гігабайтів – безкоштовна, на відміну від невіртуальної, фізичної. Ти оплачуєш лише трафік: за завантаження та скачування файлів.

ЯКЩО ТОБІ НІ ДО ЧОГО ЦІЛИЙ АРХІВ, АЛЕ ТРАПИЛОСЯ ТАК, ЩО ТРЕБА ЗБЕРЕГТИ В МЕРЕЖІ ЯКИЙСЬ ФАЙЛ, МОЖЕШ СТВОРИТИ У СВОЇЙ ЕЛЕКТРОННІЙ СКРИНЬЦІ ЛИСТ-ЧЕРНЕТКУ Й ПРИЄДНАТИ ПОТРІБНІ ДОКУМЕНТИ. ЗГОДОМ ВІДКРИЄШ ЇХ НА БУДЬ-ЯКОМУ ПІД'ЄДНАНОМУ ДО МЕРЕЖІ ВЕРСТАКУ.

Наприклад, Ти не маєш можливості роздрукувати вдома написаний для уроку

реферат. Зберегти на диск чи флешку також нема як. Ідеш до дідуся, у нього є принтер

і доступ до Мережі. Там відкриваєш потрібний документ і пускаєш його до друку. Проблема вирішено! До речі, і для редагування файлів безпосередньо в Мережі є низка сервісів. Причому є можливість залучати до цієї роботи й друзів чи колег.

Також є веб-альбоми. У них можна цікаво та безпечно впорядкувати родинні фотоархіви, малюнки мами-художниці чи власну колекцію **ФЛЕШ-ЛИСТІВКА** із білими котами.

ФЛЕШ-ЛИСТІВКА:

від англ. «flash» – спалах, мить, тут – анімована картинка

ВІРТУАЛЬНИЙ:

від англ. «virtual» – уявний

БУТИ В КУРСІ НОВИН

На деяких Інтернет-сторінках можна підписатися на різноманітні новини. Це приблизно так само, як передплатити газети й журнали, але – безкоштовно. У спеціальному віконці сайту Ти просто залишаєш свою

електронну адресу. Відтак час від часу до Твоїї скриньки будуть надходити листи про те, що нового трапилося у світі або що нового з'явилося на сайті, яким Ти цікавишся. Лист може містити посилання на сторінку з докладним повідомленням.

Підписку використовують і для того, аби знати, хто що пише на обраному Тобою форумі чи як коментує Твої записи в блозі. Але якщо підписок буде дуже багато, Твоя електронна

скринька може вщерть заповнитися, і в тій плутанині позагублюються справді важливі листи. Тож не переборщи з ними й у разі чого натискай на посилання в кінці листа: «Відписатися».

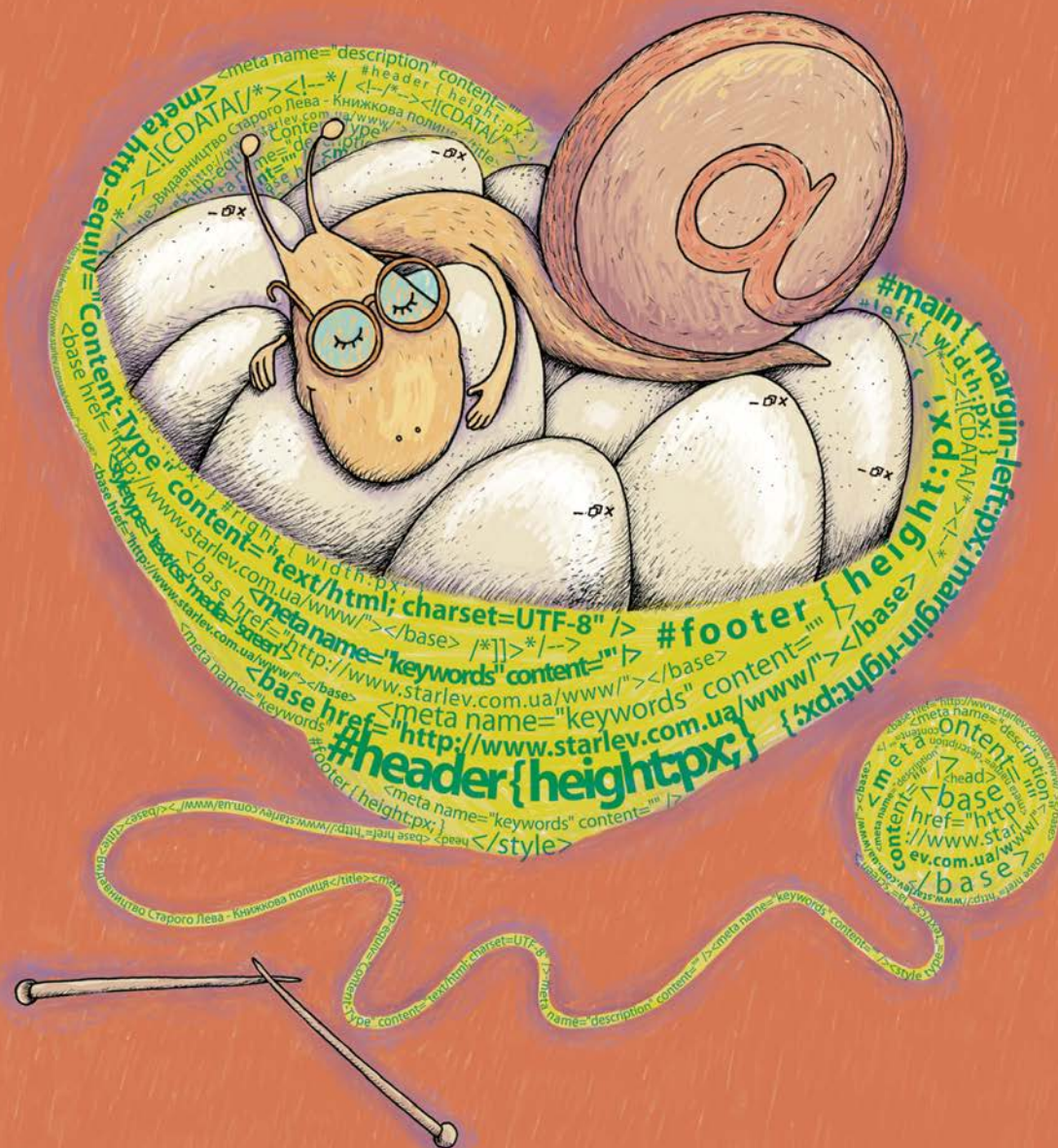
ЗНАЙТИ БАТЬКАМ НОВУ РОБОТУ

У Мережі є безліч можливостей не тільки завести нових друзів, а й знайти нових працівників або роботодавців.

Існують спеціальні сайти з пошуку роботи як в Україні, так і за кордоном. Іноді на них потрібно зареєструватися, а часом досить лишити свої

правильні координати та коротку інформацію про себе в тому розділі, де шукаєш роботу. Варто вказати вік, досвід роботи й основні місця праці. Також можна підписатися на розсилку про нові вакансії у певній галузі у Твоєму місті.

Е-ГНІЗДО ВЛАСНОРУЧ

СВІЙ САЙТ

НУБ:

від англ. «newbie» - новачок, недосвідчений користувач, сленгове слово

ЛАМЕР:

від англ. «lamer» - простакуватий, відсталлий, сленгове слово

ГЕНЕАЛОГІЯ:

грецькою мовою - родовід: історія роду, родовідний запис, а також - дисципліна, що досліджує походження родів, окремих осіб тощо

Отже, Мережу вже опановано, ніхто ніколи не назве Тебе **НУБОМ** чи **ЛАМЕРОМ**. Тобі вже мало спілкування на чужих майданчиках, Ти відчуваєш гостру потребу докинути в Павутину не п'ять копійок, а цілу торбу. Сміливе бажання!

Раз воно вже виникло й стало настільки палким, що Ти прагнеш його реалізувати, значить, перша передумова створення сайту вже виконана:

ОДИН ІЗ РІЗНОВИДІВ МЕРЕЖЕВИХ РЕСУРСІВ - САЙТ-ВІЗИТІВКА. ВІН «ПРИСВЯЧЕНИЙ» ОДНІЙ ЛЮДИНІ, ПОДІЯМ ЇЇ ЖИТТЯ. ЦЕ ПЕРЕВАЖНО НЕПЕРЕСІЧНА ОСОБИСТІТЬ - ПИСЬМЕННИК, МУЗИКА, СПОРТСМЕН. ЧИ НАВІТЬ І ЗВИЧАЙНИСІНЬКИЙ ШКОЛЯР, ЯКИЙ УСЛАВИВСЯ СВОЇМИ ВИНАХОДАМИ.

Наприклад, рідні будуть приємно здивовані, якщо Ти присвятиш свій майбутній ресурс **ГЕНЕАЛОГІЇ** роду. Згодом, коли Ти наберешся досвіду, він може розширитися до масштабного ресурсу про походження й історію найбільших родів краю, чом би й ні?

Або захопи своїми ідеями однокласників: зроби разом із ними такий собі «вісник

Ти точно уявляєш тему своєї «розмови» зі світом.

Друге: Ти достеменно знаєш, що хтось інший такої само «розмови» не веде. А якщо й веде, то Тобі вже спало на думку, чим Твій сайт відрізнятиметься від сайту конкурентів.

Саме лише існування сторінок із інформацією чи зображеннями в Мережі не має сенсу. Це повинно бути потрібно ще комусь крім автора.

класу» чи навіть цілої школи – веселу й змістовну мережеву газету. У ній можна обговорювати домашні завдання, викликати «на розмову» вчителів, вивішувати розклад уроків чи гуртків, розповідати кумедні історії, що траплялися в школі, знайомитися з її кращими випускниками... А ще колишні учні можуть знаходити тут своїх друзів-однокласників.

Більше прихильників здобуде краєзнавчий ресурс: не лише мешканцям твого міста чи села, а й гостям будуть цікаві розповіді з історії Твого краю, опис його туристичних принад... Дуже цінуються в Мережі різноманітні довідники: **МАПИ**, телефони міських служб, крамниць, спортзалів, дитсадочків.

Не забудь про рядочок місцевих новин – і зовсім скоро Тебе будуть запрошувати як цінного журналіста-новинаря, і, можливо, навіть пропонуватимуть розмістити рекламу.

Якщо Ти й залучені Тобою друзі добре попрацюють, збираючи документи й світлини, сайт може здобути прихильність цілої країни а то й світу!

МАПИ:

географічні карти

ЛЕГКО ПОЧИНАТИ

У Твоїй голові вже чітко ви-малювалася структура сайту? Не забудь усе ретельно занотувати.

На ньому буде, наприклад, біжучий рядок новин, каталоги, фотоальбом, дошка оголошень, архів публікацій, форум та гостьова книга... А ще – віконця

Ютубу та пошуку. Крім того, на сайт будуть **ІНТЕГРОВАНИ** кнопки соціальних мереж, відтак про цікаві матеріали дізнається більше людей, адже задоволені користувачі рекомендуватимуть їх своїм друзям.

ІНТЕГРОВАНИЙ:

від англ. «to integrate» - об'єднувати

ДЛЯ ПЕРШОГО ПРИВАТНОГО САЙТУ НЕ ОБОВ'ЯЗКОВО РОЗРОБЛЯТИ РОЗГАЛУЖЕНУ СТРУКТУРУ. КІЛЬКОХ РОЗДІЛІВ, НАПОВНЕНИХ ЗМІСТОВНОЮ Й ОРИГІНАЛЬНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ, ДОСТАТНЬО ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ. А ІНТЕРЕС ВІДВІДУВАЧІВ НЕ ЗГАСАТИМЕ, ЯКЩО МАТЕРІАЛИ ОНОВЛЮВАТИ ПОСТІЙНО.

ХОСТ:
від англ. «host» -
господар

Уже написані перші матеріали, зібрано зображення, і всього достатньо, аби зацікавити відвідувачів і сподіватися, що вони зазирнуть на сторінку знову. Фахівці не радять оприлюднювати в Мережі «напівсирі» сайти. Це ніби завітати у великому місті до кав'ярні, а там довго-довго не обслуговуватимуть та ще й вибачення не попросять. Либонь, Ти не даси їм другого шансу й наступного разу відвідаєш інший заклад, адже їх у місті безліч.

Так і з користувачами Інтернету. Якщо вже випала нагода здобути прихильника серед тих, кому пошуковець у результатах пошуку запропонував відвідати Твою сторінку, і вони на неї навіть зайшли, запропонуй їм «смачне» повноцінне «меню»!

Оскільки зміст майбутнього ресурсу продумано до дрібниць, має бути й список ключових слів. А ще Ти добре уявляєш приблизний розмір сайту. Все це дуже важливо для наступного кроку: вибір імені, домену та **ХОСТУ**.

МЕРЕЖЕВЕ ОБЛИЧЧЯ

ОРНИТОЛОГІЯ -
Наука, що вивчає
птахів

Як і дитині, сайту слід вигадати привабливе ім'я. Різниця лише в тім, що ім'я сайту має відповідати його змісту, а також легко запам'ятовуватися. Наприклад, якщо хочеш присвятити сайт дослідженню птахів, які мешкають у Твоєму краї, можна назвати його **ptaha.info**. Непогано звучатиме й **ko-ko.info** чи, приміром, **kryla.info**. Однак ці назви надто багато-значні й не конче пов'язані

з **ОРНИТОЛОГІЧНИМИ** дослідженнями.

Не завжди є можливість використати обране ім'я. Пригадуєш, на початку цієї книжки ми говорили про домени? Може статися, що на якомусь домені ім'я вже зареєстроване (сайту такого ще може й не бути). Це легко перевірити на сторінці ресурсу, який надає послуги з реєстрації доменних імен.

ДУЖЕ ЛЕГКО ЗАПАМ'ЯТАТИ УКРАЇНСЬКИЙ ДОМЕН - .UA. ОДНАК ЙОГО ДОЗВОЛЯЮТЬ БРАТИ ТІЛЬКИ ТИМ САЙТАМ, ЯКІ Є «ОБЛИЧЧЯМ» ЗАРЕЄСТРОВАНОЇ ТОРГОВОЇ МАРКИ. ДО ТОГО Ж І КОШТУЄ ВІН НАЙДОРОЖЧЕ. ЗНАЧНО ПРОСТИШЕ ЗАЛУЧИТИ ЙОГО З ДОМЕНОМ ДРУГОГО РІВНЯ: .COM.UA.

Якщо виявилось, що назва **ptaha.info** вже закріплена за кимось, можна або дещо змінити написання, або знайти інший домен. **ptaha.net** засвідчить, що на сайті з такою назвою йдеться про птахів у Мережі. **ptaha.com** чи **ptaha.biz**

натякне, що йдеться про бізнес, пов'язаний із пернатими. А **ptashka.lg** чи **ptashka.kiev.ua** окреслить пташине коло Луганщини чи Київщини.

Ці питання Ти з'ясуєш остаточно, коли обиратимеш хостинг.

ДОМІВКА

Аби до Твого інформаційного дитиська мали доступ усі охочі, його треба розмістити на Інтернет-сервері. Жорсткі диски сервера стануть «домівкою» Твого сайту. На них «винаймають» потрібну кількість місця й «заповнюють» його своєю, добре впорядкованою, інформацією – веб-сторінками. Процедура не є надто складною, та й адміністратори сервера зацікавлені в злагодженій роботі, тому можуть проконсультувати навіть по телефону, не кажучи вже про

докладні й зрозумілі письмові інструкції.

Для доступу на сервер, щоб мати можливість завантажити сайт, постійно оновлювати інформацію, спілкуватися з користувачами чи видаляти чиїсь невдалі коментарі, Тобі буде надано логін та пароль.

Стосунки між власником сайту та власником сервера, між сайтом і сервером називаються **ХОСТИНГОМ**. Вони підтверджуються документально. Зазвичай угоду «підписують» у Мережі, не треба

нікуди їздити й надавати якісь письмові довідки.

Що потужніший сервер, що стабільніший його господар (хостинг-провайдер), то надійніше буде працювати Твій сайт.

Хостинг буває платним і безкоштовним. Різниця між ними полягає в кількості наданих послуг, у обмеженнях тем та наявності реклами.

Безкоштовний хостинг – доволі зручний для домашніх, некомерційних сторінок чи навіть для підприємців-початківців, адже його недоліки несуттєві для невеличких ресурсів. Наприклад, коли йдеться про обмеження дискового простору чи розміру та типу окремих файлів.

Недоліком і головною метою існування цієї послуги є, звісно, реклама. Усі, хто користуються безплатним сервісом, змушені відводити місце для реклами, яку власник вважає за необхідне поставити на Твоїй сторінці. Еге ж, не надто дотепно, коли біля опису чарівного куточка Твого міста блиматиме реклама спідньої білизни, однак для багатьох це єдина можливість почати роботу над власним проектом.

До того ж, деякі провайдери готові йти назустріч своїм клієнтам і ставити оголошен-

ня, дотичні до теми ресурсу. А за гроші провайдер звільнить Тебе від своєї реклами,

та це вже не називатиметься бекоштовним хостингом.

КОМПАНІЇ, ЩО НАДАЮТЬ БЕЗКОШТОВНИЙ ХОСТИНГ, ПРОПОНУЮТЬ ВЕБ-ДИЗАЙНЕРАМ-ПОЧАТКІВЦЯМ НИЗКУ ШАБЛОНІВ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ САЙТУ. Є МОЖЛИВІСТЬ НАВІТЬ РЕДАГУВАТИ ЇХ НА ВЛАСНИЙ СМАК. ТАКОЖ ПРОПОНУЮТЬ СКОРИСТАТИСЯ ВІРТУАЛЬНИМ РЕДАКТОРОМ HTML. ЦЕ ДУЖЕ ПОЛЕГШУЄ СТВОРЕННЯ САЙТУ.

Отже, майданчик, на якому будеш розміщувати сайт, обрано. Тепер, якщо провайдер не пропонує шаблонів сайту, або

вони Тебе не влаштовують, від «підписання» угоди про надання послуг Тебе відділяє лише одне: верстання веб-сторінок.

РАЗ ТЕГ, ДВА ТЕГ

Верстання сайту можна порівняти... наприклад, зі складанням одягу до шафи.

Ти відчиняєш дверцята – заголовок основної сторінки, попутно зазираєш у дзеркало – це основна інформація про ресурс.

Заглянь досередини, досліди **НАВІГАЦІЮ** та структуру сайту: справа маленькі полиці та шухлядки, а зліва –

місце для вішаків із довгими речами. На цьому легкодоступному місці будуть новини, адже міняти текст доведеться частенько. Отам у глибині – каталоги посилань, там просторо. Тут на видноті – найцікавіші матеріали, вони завжди мають приваблювати відвідувачів.

Кожен вішак – це цілий розділ для якоїсь теми. В шухлядах – згори донизу – форма

НАВІГАЦІЯ - пошук шляху, переміщення по меню (запозичено з термінів судноплавства, від лат. «navis» - плыву на кораблі)

підписки на новини чи фід, місцинка для банерів партнерів, лічильник відвідувань та координати розробників...

Зручно, коли речі в шафі лежать охайно й упорядковано: шкарпетки не запхано до кишень джинсів, а стрічки до кіс не переплутані з панчохами та ремінцями. Те саме й зі сторінками сайту: заголовки, підписи, основний текст, ілюстрації на кожній сторінці мають розташовуватися в

одних і тих самих місцях. Це називається стилем, він не тільки спрощує користування ресурсом, а й полегшує його програмування.

Для всіх дій із одягом і шафою Тобі потрібні інструменти – руки, та виконання певної дії – скласти, розправити, повісити... Інструменти при верстці сайту – це спеціальна мова HTML. Її складова – теґи, вони позначають дії з текстом, зображеннями, звуком чи відео.

ЧЕРЕЗ СТРИМКИЙ РОЗВИТОК ТЕХНОЛОГІЙ У ВЕБ-ФОРМАТУ HTML ВЖЕ З'ЯВИЛОСЯ БАГАТО «КОЛЕГ». ЗАРАЗ ВЕБ-СТОРИНКОЮ МОЖУТЬ БУТИ ДОКУМЕНТИ В ФОРМАТІ XML, FLASH, PDF ТОЩО. ШИРОКІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ СТОРИНОК ДАЛО ТАКОЖ ВИНАЙДЕННЯ «КАСКАДНИХ ТАБЛИЦЬ СТИЛІВ» (CSS).

Про HTML ми вже згадували раніше. Це, радше, навіть і не мова, а система верстки, набір теґів, міток для розташування елементів веб-сторінки на екрані, та атрибутів – інструкцій для браузера: яким чином слід відображати той чи інший елемент сторінки.

```
<head>
<base href=»http://www.
```

```
starlev.com.ua/www/»></base>
<title>Видавництво Старого Лева -
Книжкова полиця</title>
<meta http-equiv=»Content-Type»
content=»text/html; charset=UTF-8» />
<meta name=»description» content=»»
/>
<meta name=»keywords» content=»» />
<style type=»text/css» media=»screen»>
<!--/*--><![CDATA[/*<!--*/
#header { height:px; }
#left { width:px; }
#right { width:px; }
#main { margin-left:px; margin-
right:px; }
#footer { height:px; }
/*]]>*/-->
</style>
```

Ось, наприклад, теґ, що позначає курсивний шрифт: <i>курсив</i>

А отак виглядає фрагмент сторінки Твого улюбленого Видавництва Старого Лева (в HTML-кодї звичайно!):

Тепер помилуйся, як виглядає цей HTML-код у браузері.

Подобається?

Як бачиш, теґів та атрибутів дуже багато. Їх, звичайно, вивчити легше, ніж опанувати іноземну мову, однак докласти зусиль доведеться, особливо, якщо Ти погано знаєш англійську.

HTML-верстка потребує досвіду й копіткої праці. Навіть найдрібніша помилка у прописуванні сайту може вивести його з ладу. Не засмучуйся: початківцю

можна обійтися без знання HTML!

І догідливі провайдери, і безкоштовні програми в Мережі, і звичайні текстові редактори пропонують свої послуги зі створення веб-сторінок.

Описати веб-сторінку мовою HTML можна і в стандартній програмі «Microsoft Word».

Відкрий новий Word-документ і **ЗБЕРЕЖИ ЙОГО**

У ФОРМАТІ «веб-сторінка». Тепер «пограйся» з текстом: барвисто оформи заголовок, встав картинку, поекспериментуй зі шрифтами. Збережи й закрий документ. Тепер знайди його в теці й у **КОНТЕКСТНОМУ МЕНЮ** обери опцію «Відкрити з допомогою». У запропонованому списку Тобі потрібен браузер, адже саме він відкриває сторінки відвідуваних сайтів.

То як, переглядач правильно відтворив гру введених Тобою форматів? Перша сторінка твого майбутнього сайту готова!

Поки що всю технічну роботу з програмування зроблять за Тебе спеціально навчені програми. А коли Ти вирішиш, що веб-дизайн – Твоє покликання в житті, сміливо починай досконале опанування цього захопливого виду творчості! Перші уроки вже пройдено.

Під рядочком «Ім'я файлу» є пропозиція обрати «Тип файлу»

Контекстне меню з'являється при натисканні правої кнопки миші, коли курсор наведено на значок файлу

ВЕБ-СТОРИНКИ МОЖУТЬ БУТИ ЗВИЧАЙНИМ НАБОРОМ ФАЙЛІВ АБО ЇХ МОЖНА СТВОРИТИ ЗА ДОПОМОГОЮ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ НА СЕРВЕРІ - ДВИГУНЦЯ - СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВМІСТОМ (CMS). ВОНА ДОЗВОЛЯЄ ВЛАСНИКУ РЕСУРСУ СТРУКТУРУВАТИ САЙТ ТА ЗАВАНТАЖУВАТИ ІНФОРМАЦІЮ.

ЖМЕНЬКА «НЕ»

АПЛЕТ:

від англ. «apple» - невеличка комп'ютерна програма, наприклад, чат чи годинник

Твій сайт має бути зручним, доступним і **НЕ** нав'язливим. Тому візьми до уваги кілька важливих застережень.

НЕ переобтяжуй головну сторінку банерами, лічильниками, посиланнями... У миготінні дрібного читач **НЕ** помітить важливого й більше **НЕ** повернеться.

Так само **НЕ** перевантажуй сайт анімацією, флешами та **АПЛЕТАМИ**.

НЕ пиши довгі тексти. Пересічний мережевий читач зазвичай «пробігає очима» статтю, а надлишок інформації чи зайві слова йому швидко набриднуть.

Абзаци **НЕ** мають перевищувати 4-5 рядків. Давай влучні заголовки й виділяй одну-дві ключові фрази, але – помірно. Пам'ятай про правопис, якщо хочеш виглядати авторитетно!

НЕ роби тло сторінок надто барвистим, тим паче – **НЕ** змінюй його на кожній сторінці.

Також **НЕ** зловживай шрифтами.

НЕ забувай про оптимізацію розміру картинок. Якщо вони будуть занадто великими, користувачі зі слабким під'єднанням можуть і **НЕ** дочекатися завантаження сторінки, навіть якщо картинка дуже-дуже-дуже гарна.

ВЕБ-ДРУЖБА

Робота над змістом сайту, його оформленням та розміщенням закінчилася. Час зробити його інтерактивним – таким, що матиме зворотній відгук від прихильників.

Перший крок – поміркуємо, якими засобами можна:

- гучно сповістити світ про існування нового ресурсу,
- привабити до нього відвідувачів,

• зробити їх своїми відданими шанувальниками, постійною аудиторією.

Подбаємо про «просування», або ж – саморекламу. Починати можна з реєстрації в головних пошуковцях та каталогах. Від часу заповнення всіх потрібних анкет до успішної індексації сайту може минути кілька днів.

ВАЖЛИВУ РОЛЬ В УСПІШНІЙ ІНДЕКСАЦІЇ САЙТУ ВІДІГРАЮТЬ: ЗАГОЛОВОК (TITLE) - 3-4 СЛОВА, ЯКІ БАЧАТЬ КОРИСТУВАЧІ В ПЕРШОМУ РЯДКУ ПОШУКОВОГО ПОСИЛАННЯ; КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEYWORDS) ТА ОПИС (DESCRIPTION) ЗМІСТУ. ПЕРЕВАЖНО САМЕ ЇХ АНАЛІЗУЄ ПОШУКОВА МАШИНА

Другий крок – веб-дружба.

Ти вже знаєш, які сайти суголосні Твоїм ідеям та темі, на яких можна зустріти потенційних відвідувачів, так? Ти навіть маєш список цих джерел. Певним чином вони – Твої конкуренти. Але з конкурентами не конче воювати. Поглянь на них як на колег. Проаналізуй їхні досягнення й вади, зроби висновки для свого сайту.

Читачі в Мережі самі обирають краще, вказівок їм ніхто

не дає і оцінками переважно ніхто не **МАНІПУЛЮЄ**. Навіть якщо хтось (спеціально навчений) волатиме на всіх усядах, що той чи інший сайт супер-пупер-клас, та ще й придбає йому місце в перших рядках пошуковців, розчарованого користувача ніщо не змусить повернутися до сумнівного веб-«дива».

Дуже важливо подружитися з колегами. Запроси їх обмінятися банерами й посиланнями.

МАНІПУЛЮВАТИ: від англ. «to manipulate» - уміло поводитися, керувати

ІНДЕКС ЦИТУВАННЯ:

кількість сайтів, що посилається на Твій сайт - цей параметр неодмінно враховує пошукова система

Це – взаємовигідна пропозиція, адже їхні відвідувачі можуть завітати до Тебе, і Твої – до них.

Не забувай розповідати про свій сайт та давати посилання на нові матеріали в соціальних мережах та на форумах. Але знай міру, долучай інформацію винятково відповідно до тем обговорення. Флуду ніхто не терпітиме, і Ти можеш залишитися без друзів і без шанувальників.

Можна скористатися також мережами обміну банерами. Вони є комерційні й безкоштовні.

Отак постійно й наполегливо, крок за кроком про Твій ресурс дізнаватиметься дедалі більше людей. Лічильник відвідувань показуватиме дедалі приємніші цифри, зростатиме **ІНДЕКС ЦИТУВАННЯ**. Незчуєшся – і Ти вже можеш заробляти на своєму хобі!

Також можна рекламувати щось із «невіртуального» світу. Наприклад, Твоя сусідка хоче запросити молодь на веселе зимове свято Колодія, що на Масницю. Дівчат буде багато, а ще млинці, пироги й веселі

забави. Проте як запросити хлопців? Сусідка приходить до Тебе, власника популярного сайту вашого села, і просить за миску вареників розмістити банерне оголошення про захід. Чому б не погодитися?!

ВЕБ-ЗАРОБІТОК

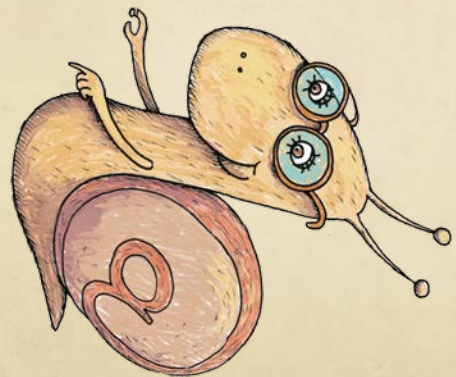
І втретє ми заговоримо про рекламу. Адже одержувати у вебi гроші (**МОНЕТИЗУВАТИ** його) можна перш за все завдяки закликалкам. Якщо поважати читача й розглядати такий заробіток як приємну дрібницю, Твій сайт матиме добру репутацію змістовного ресурсу, а не мало кому потрібної рекламної сторінки.

Ідеться про так звану контекстну рекламу. За спеціальними партнерськими (комерційними) програмами, яких багато в Мережі, на відведену «ділянку» веб-сторінки можна

отримувати певну кількість рекламних посилань чи банерів. Зазвичай вони прямо чи опосередковано стосуються теми сайту, або ж навпаки – інтересів користувача. І те й інше аналізують програми-павуки – за ключовими словами сайту чи пошуковими запитами. Таким чином зазивалку бачать саме потенційні клієнти.

Угода з рекламодавцем передбачає оплату кожного переходу за таким посиланням. Ціна переходу залежить від популярності ресурсу й кількості реклами.

ЯКИЙ БИ ВИД РЕКЛАМИ НЕ ПРИПАВ ТОВІ ДО ДУШІ, МАЙ НА УВАЗІ: КОМЕРЦІЙНІ СТОСУНКИ ВИМАГАЮТЬ КОПІТКОЇ ДОКУМЕНТАЛІЗАЦІЇ, СПІВПРАЦІ З ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ, СПЛАТИ ПОДАТКІВ І БАГАТО ЧОГО ЩЕ. ТОЖ НАРАЗІ КРАЩЕ ОТРИМАТИ МИСКУ ВАРЕНИКІВ, АНІЖ ГРОШІ. А ВИРОСТЕШІ, ЗДОБУДЕШ НЕОБХІДНУ ОСВІТУ (БО ДОСВІД У ТЕБЕ ВЖЕ Є!) - І ТВОЯ КРАМНИЧКА СТАНЕ ПРОВІДНИМ МЕРЕЖЕВИМ СУПЕРМАРКЕТОМ ВАРЕНИКІВ І ПРОСЛАВИТЬ ТВІЙ КРАЙ!

ЗВАЖАЙ!

</base> <title></title><meta
charset=UTF-8 /><meta name="descriptio
http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=UTF-8"
charset=UTF-8" /><meta
text/html; charset=UTF-8"
http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=UTF-8"
name="description" content="

СЕКРЕТИ ТА ШПИГУНИ

Ти вже знаєш, що кожен комп'ютер ідентифікований у Мережі, оскільки має власну IP-адресу. Він зберігає й передає без Твого дозволу деякі дані, які Ти вводиш, користуючись сервісами різних сайтів. Це можуть бути ім'я, прізвище та по-батькові, ніки, стать, вік, дата народження, e-адреси, номери телефонів, а також відомості про захоплення та вподобання.

Різноманітні статистичні відомості про Тебе також можуть ставати надбанням баз даних. Система відстежує тривалість перебування в Мережі й час, коли Ти зазвичай туди заходиш, що шукаєш, як розраховуєшся за покупки, із ким спілкуєшся в соціальних мережах тощо.

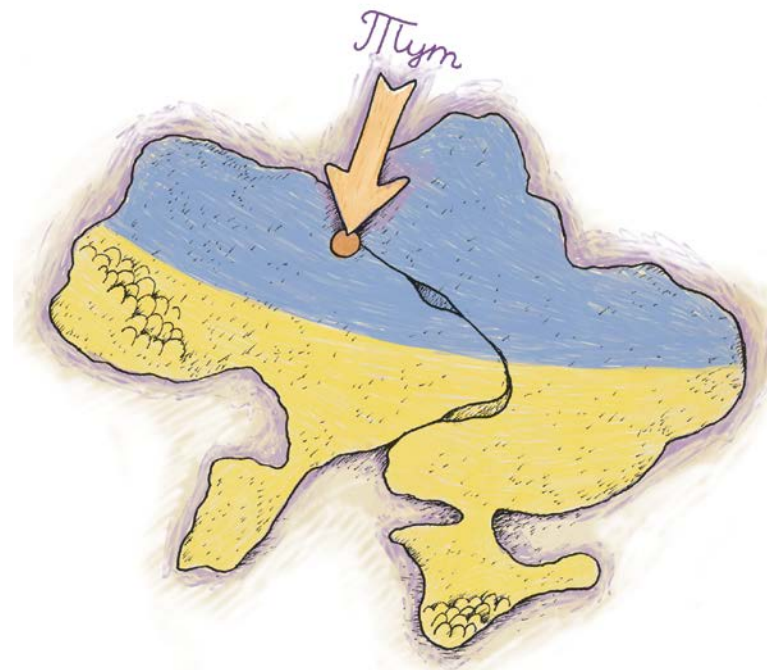
Якщо якийсь розвідник поставить за мету зібрати про Тебе якомога більше

інформації, це буде неважко. Провайдер укаже на місцевість, у якій Твій комп'ютер під'єднаний до Мережі. Розвідник проаналізує Твої пошукові запити. Ти дивишся афіші кіно-театрів, розклад занять гуртка, відвідуєш сайт шанувальників білих котів – і вже окреслено коло Твоїх інтересів. У мережних крамницях Ти придивляєшся до нового верстака – це свідчить, що Твої батьки не

проти його придбати, значить, їхні придбання дозволяють таку покупку...

Тож не дивуйся, якщо хтось із постійно непомітних однокласників якось підійде до Тебе з квитками на фільм, який Тебе зацікавив, і запропонує скласти компанію до кінотеатру. А потім, ніби між іншим, підкаже, яку саме модель варто обирати серед ноутбуків. Мабуть, не годиться нехтувати дружбою такої уважної до Тебе людини...

Якщо хочеш зберегти недоторканими таємниці свого життя, доведеться навчитися «не залишати слідів»: ігнорувати пропозицію браузера залишати паролі, не авторизуватися, постійно чистити кеш-пам'ять верстака...

КЕШ:

від англ. «cache» – схованка, тут – наддопоміжна пам'ять

КЕШ – це автоматично збережена інформація, яка може знадобитися комп'ютеру для

повторного відкриття відданих веб-сторінок.

МОЖНА НАВІТЬ ВХОДИТИ ДО МЕРЕЖІ «АНОНІМНО», ЯКІЩО СКОРИСТАТИСЯ СПЕЦІАЛЬНИМИ ПРОГРАМАМИ ЧИ САЙТАМИ. АЛЕ ЗВАЖАЙ: НЕРІДКО САМІ ЗЛОВМИСНИКИ СТВОРЮЮТЬ ТАКІ РЕСУРСИ, А ОСКІЛЬКИ ТИ НИМИ КОРИСТУЄШСЯ, ЗНАЧИТЬ, МАЄШ ЩО ПРИХОВУВАТИ. САМЕ ЦЕ І ЦІКАВИТЬ КРЕКЕРІВ!

СТЕРЕЖИСЬ БОТІВ

«Життя» в Мережі – дещо сумнівна штука. Його не можна плутати з життям навколо. Спілкуючись із людьми в соціальних мережах чи на форумах, Ти можеш забути, як і про що розмовляти з однокласниками чи батьками. Тим паче (принаймні, Тобі так здається) тут Тебе не контролюють батьки, тож можна поводитися зовсім розкуто.

Теревені в Інтернеті затягують, вимагають відповіді на кожну репліку, скорочують обов'язкові в живих розмовах ознаки чемності. А як легко тут

вдавати з себе розумнішу, красивішу, позбавлену комплексів людину! Та взагалі таке спілкування простіше, веселіше й ні до чого не зобов'язує...

Ти – зірка мережевої спільноти?

Годі! Не звикай до ігор у мережеву дружбу! От хоча б і тому, що там Ти навіть не завжди спілкуєшся з... людиною.

Візьмімо, приміром, ботів. Не знаєш, хто такі?

Боти – це майже інтелектуальні програми, які можуть «прикидатися» людиною.

Одній панночці дуже захотілося з кимось поспілкуватися. Щоправда, зайшла вона в чат тоді, коли насправді там крім адміна нікого не було. Це погано для організаторів чату, адже панночка «підє» шукати інші балачки. Тож вона бачить у чаті ще кількох учасників, і ті навіть підтримують із нею

та між собою легку розмову. Це і є боти. Вони запрограмовані аналізувати фрази-звернення й давати на них типові відповіді. Наприклад: «Маєш симпатичну авку!», «Ти класна!» чи різноманітні смайлики.

Головна їхня мета – утримати Тебе на певному ресурсі.

ІСНУЮТЬ ЦІЛІ БОТ-МЕРЕЖІ - ДРІБНІ ПАРАЗИТИ У ВЕЛИКОМУ «ОРГАНІЗМІ». ВОНИ КРАДУТЬ ІНФОРМАЦІЮ Й Е-ТОВАРИ, ОРГАНІЗУЮТЬ ВІРУСНІ АТАКИ. БОТ-МЕРЕЖІ РОЗТАШОВАНІ НА ЗАРАЖЕНИХ БОТ-ВІРУСАМИ ВЕРСТАКАХ ЗВИЧАЙНИХ КОРИСТУВАЧІВ, І ТІ ПРО ЦЕ НАВІТЬ НЕ ЗДОГАДУЮТЬСЯ.

Є боти й у соціальних мережах. Це можуть бути не лише програми, а й люди-боти. Вони навмисне створюють багато профілів, під різними іменами організують дискусії і самі ж їх підтримують. Для чого? Для прихованої реклами, для мані-

пуляції – щоб нав'язати комусь певну точку зору на якесь проблемне питання. Можуть бути й просто емоційно неврівноважені люди, яких називають тролями, а їхні висловлювання та поведінку – **ТРОЛІНГОМ**.

ТРОЛІНГ:

від англ. «trolling» – ловити рибу на блешню, тут – розміщення в Інтернеті провокаційних повідомлень з метою викликати конфлікт

ІГНОРУЙ ТРОЛІВ

Ці Інтернет-хулігани порушують правила поведінки й етикет стосунків у Мережі: втручаються в чужі дискусії,

заважають обговоренню, ображають і сварять між собою спільноти. Або перетворюють розмову на беззмисловну

балачку, і тоді замість вирішувати, книжку якої сучасної письменниці варто придбати насамперед, усі починають обговорювати, приміром, розмір її носа...

Діють тролі тихцем, послідовно критикуючи, висміюючи й «підколюючи» когось, або лаючись відкрито і нахабно.

Найдієвіший засіб проти тролів – не звертати на них увагу. Адже вони, як ті базарні баби, не можуть змовчати, якщо їм зробили зауваження.

ІНОДІ ХВОРОБОЮ ТРОЛІВ НЕПОРЯДНІ ЛЮДИ ЗАРАЖАЮТЬ ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ - САЙТИ, ГАЗЕТИ, ЖУРНАЛИ ТА ТЕЛЕБАЧЕННЯ. ЯКЩО ПОТРІБНО ВІДВЕСТИ УВАГУ ВІД СПРАВЖНІХ ПРОБЛЕМ ДОВКІЛЛЯ ЧИ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ, ВОНИ СВОЇМИ ПУБЛІЧНИМИ ВИСТУПАМИ ВІДВОДЯТЬ УВАГУ ВІД ОБГОВОРЕННЯ СПРАВДІ ВАЖЛИВОЇ ТЕМИ, РОЗПАЛЮЮТЬ СВАРКУ, КОМПРОМЕТУЮТЬ СПІВРОЗМОВНИКІВ, ДОДАЮТЬ ДО ФАКТІВ НАЙНЕЙМОВІРНІШІ ЧУТКИ.

І тоді сварка може тривати вічно. Саме цього й треба троям. Один із перекладів слова тролінг – ловлення риби на блешню. І якщо хтось повівся на провокацію, значить він «заковтнув» її, піймався, як наївна риба.

Що хочуть тролі? Одні так збочено розважаються, інші – самостверджуються за рахунок приниження інших, ще хтось хоче таким чином стати відомим, набути скандальної слави.

БЕРЕЖИ ЧАС

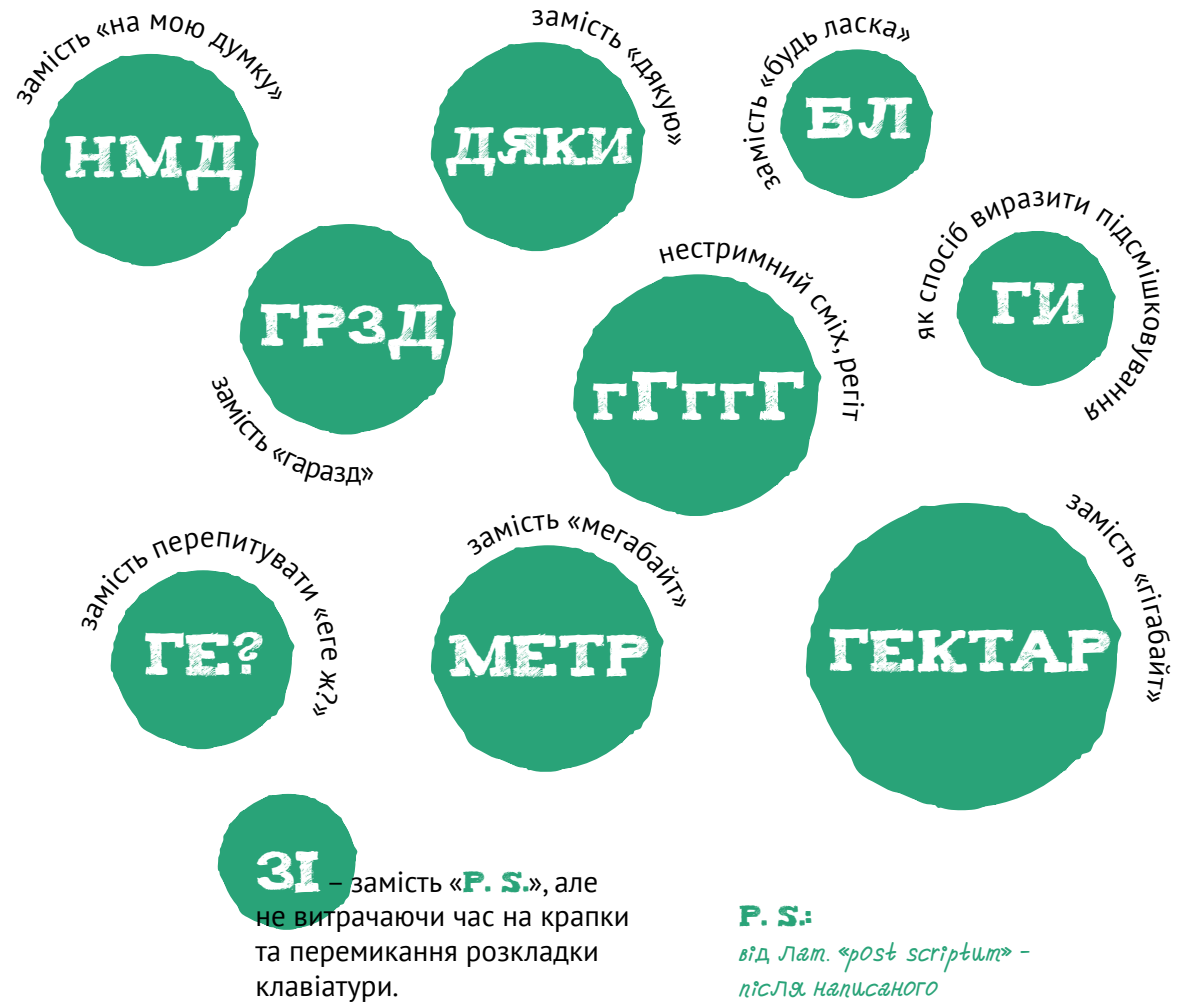
Користувачі Інтернету – люди квапливі, скорочують усе, що можуть. «Комп», «інет», «вінда» (Windows), «вінт»

(вінчестер), «клава» – це лише мізерна частина новотворів.

Воно й зрозуміло: можливості Мережі допомагають

заощаджувати час, і тоді той час хочеться заощаджувати ще більше на якихось зрозумілих

речах. Тож цілком прийнятно, якщо під час спілкування з друзями Ти писатимеш:

МОЖНА ВИГАДУВАТИ ЩОСЬ САМОСТІЙНО, ГОЛОВНЕ - АБИ ТЕБЕ ПРІЛНО (ПРАВИЛЬНО) ЗРОЗУМІЛИ!

ЧИСТИШЕ УСМІХАЙСЯ!

Є важлива проблема спілкування в Мережі – неможливість бачити міміку, настрої співрозмовника (якщо, звичайно, Ти спілкуєшся без веб-камери). Відтак зовсім незначуща фраза з нейтральної

може перетворитися на сварливу й погсувати взаємини.

Цей недолік можна усунути! Для вираження емоцій використовують різні смайлики, пички, рильця, смішки, хихочки. Не шкодуй їх!

посміхаюся; попередньо сказане – жарт

плачу

качаюся від сміху, це дуже дотепно

поцілунок

підморгну, іронізую

чи

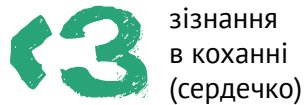
вражений

троянда, квітка

показую язика, дражнюсь

зізнання в коханні (сердечко)

або

сумую

нічого не второпаю

янголятко

чортик

Бувають ще й так звані японські смішки:

посмішка

здивування

ЩО ЩЕ?

Та купа всякої всячини! Можна грати в різні онлайн-ігри – воювати зброєю чи чарами, будувати міста або порядкувати на власній віртуальній фермі чи в зоопарку, дивитися онлайн-телебачення різних країн і слухати радіо, і навіть створити власну радіостанцію, замовляти столики в ресторанах світу й одружуватися...

Коли Ти будеш знайомити з Інтернетом своїх дітей, мабуть, цей перелік триватиме

до безкінечності, адже Мережа невинно росте й розвивається!

Головне знати, що Час – це дорогоцінність, і витратити його на абищо не варто.

Скоро Ти навчишся визначати, куди потикатися в Мережі, а без чого можна обійтися; де Тобі щось нахабно нав'язують, а що справді варте уваги.

Тоді Ти не розмінюватимеш барвисті миті свого життя на пустопорожнє зависання в Мережі.

ЗІ

ПІД ЧАС РОБОТИ НАД КНИЖКОЮ Я ТА МОЇ КОЛЕГИ, ЗВИЧАЙНО Ж, НЕ ОБІЙШЛИСЯ БЕЗ ПОСЛУГ ВСЕСВІТНЬОЇ ПАВУТИНИ :)

P.P.S.

ДО РЕЧІ, ПЕРЕВІР СЕБЕ ПРО ВСЯК ВИПАДОК. ВИМКНИ НА ТИЖДЕНЬ ІНТЕРНЕТ. ЖИТТЯ ТРИВАЄ? ВОНО ЗАХОПЛИВЕ? ТОДІ МИ ЗА ТЕБЕ СПОКІЙНІ!

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Аватарка («авка», «ава») 61
Авторське право (копірайт) 42, 45, 71
Агрегатор 35
Адміністратор (адмін) 24, 26, 61, 62, 79, 95
Айчат (Apple iChat) 62-64
Акаунт 56
Аплет 86
Архів, архіватор 38, 39, 42, 56, 72
Аська (ICQ) 62
Антивірус 20, 22, 23

Б

Банер 23, 82, 86-89
Банити, бан 61, 62
Бездротовий зв'язок 9
Безпека 20, 59, 61, 71
Блог 17, 32, 42 68-70
Бот (бот-мережа, бот-вірус) 94, 95
Браузер (переглядач) 7, 16-18, 22, 23, 29, 34, 35, 43, 47, 51, 63, 82, 84, 85, 93

В

Вай-фай (Wi-Fi) 10
Веб-адреса 18
Веб-альбом 73
Веб-ресурс 15, 41, 51
Веб-камера (вебка) 63-65
Віддалений доступ 6
Відеочат (відеорозмова) 64
Вікіпедія 35
Віртуальний диск 72
Вірус 16, 20, 21, 23, 25, 72, 95

Д

Діал-ап (Dial-up) 9

Домен, доменне ім'я 18, 19, 33, 78, 79
Доступ 8-10, 20, 25, 44, 45, 47, 50, 62, 71-73, 79

Е

Електронна бібліотека 37, 38
Електронна пошта (е-пошта, е-скринька, мило, e-mail) 54, 56-58, 62, 68
Електронні платежі (е-гаманець) 50
Е-крамниця (мережева крамниця) 4, 28, 30, 33, 47-49, 51, 93

Ж

Живий журнал (ЖЖ, LiveJournal) 68, 69

І

Індекс цитування 88
Інтегрований 77
Інтернет (Мережа, Павутина) 4, 6-10, 12-14, 16, 17, 23, 24, 39, 41, 42, 47, 48, 54, 58, 61, 68, 73, 78, 79, 94-96, 100
IP-адреса (цифрова адреса) 62, 92

К

Кат, під кат 68
Каталог 29, 37, 38, 77, 81, 87
Кеш-пам'ять 93, 94
Кібер-простір 25
Кодек 40
Коментувати 42, 46, 68, 69, 74, 79
Комунікатор 61-63
Контекстна реклама 88
Копілефт 42
Копірайт (авторське право) 42, 45, 71
Користувач 7, 8, 10, 14, 16, 17, 21, 24, 25, 30, 31, 39, 42, 43, 45, 46, 56, 60-62, 68, 70, 71, 76-79, 86-88, 95, 96

Крек 21
Крекер 26, 94

Л

Ламер 76
Лінк (линва, посилання) 23, 25, 28, 29, 31, 33-35, 41, 47, 56, 68, 69, 72-74, 87, 88
Ліцензійна програма 21
Логін 54, 63, 70, 79

М

Мак 17, 63
Мікроблог 70
Модем 9, 10, 14
Модератор 59, 61, 69
Морфологічний пошук 30

Н

Навігація 81
Накопичувач 7
Налаштувати, налаштування 8, 13, 17, 20, 29, 34, 47, 56, 58
Нік 59-61, 64, 92
Новини 10, 32, 34, 42, 73, 81, 82
Нуб 76

О

Онлайн 13, 18, 29, 35, 37, 42, 49, 59, 62, 100
Опера (Opera) 16, 17
Операційна система 21, 21, 40
Оптимізація 30, 86
Офлайн 13, 60
Офтоп 61

П

Пакет послуг 13

Пароль 17, 20, 26, 54, 57, 58, 61, 63, 79, 93
Павук 31, 33, 88
Переглядач (браузер) 7, 16-18, 22, 23, 29, 34, 35, 43, 47, 51, 63, 82, 84, 85, 93
Підкаст (подкаст) 41, 42
Під кат 68
Під'єднання (підключення) 8-14, 17, 62, 63, 72, 86, 93
Підписка 73, 74, 82
Повідомлення 24, 25, 34, 54, 56, 59-64, 71, 73
Портал 47, 59, 68
Пошук, пошуковий запит 9, 20, 28-31, 33, 34, 38, 47, 48, 69, 77, 78, 81, 88, 93
Пошукова система, пошуковець 17, 29-34, 47, 61, 78, 87, 88
Провайдер (постачальник послуг) 8-10, 13, 14, 80, 81, 84, 93
Профіль 61, 71, 95

Р

Реєстрація 38, 56, 60, 68, 70, 78, 87
Рейтинг 33, 46
Релевантність 31
Ресурс 8, 13, 18, 25, 26, 29-31, 33, 35, 39, 42, 46, 47, 76-78, 80-82, 86-88, 94, 95

С

Сайт 4, 8, 12, 13, 15, 16, 18-23, 28-31, 33-35, 37, 40, 42, 44, 46, 48-50, 54, 55, 59, 61-63, 71, 73, 74, 76-82, 85-89, 92-94, 96
Сафарі (Apple Safari) 16, 17
Сервер 8, 15, 19, 25, 26, 42, 54, 56, 72, 79, 80, 86
Сисадмін (системн. адміністратор) 26
Скайп (Skype) 62-64

Скачувати (завантажувати) 13, 14, 16, 18, 20, 37, 40-42, 44, 46, 50, 61, 63, 72, 79, 86
Смайлик (смішки, хихочки) 56, 95, 98
Соціальна мережа 12, 28, 59, 61, 70, 71, 77, 88, 92, 94, 95
Спам 24, 25, 55-57, 59, 61
Спільноти 16, 34, 69, 94, 95
Стільниковий (мобільний) 8-10, 12, 17, 33, 50, 54

Т

Твітер (Twitter) 70
Тег 69, 81, 82, 84
Ток (Google Talk) 62, 64
Торент (файлообмінник) 44-46
Трафік 13, 20, 23, 29, 58, 63-65, 72
Трекер 46
Троль, тролінг 95, 96

Ф

Файлообмінник (торент) 44-46
Фейсбук (Facebook, ФБ) 70
Фільтр 58
Фід 34, 82
Флеш-листівка 73
Флудити 61, 88
Формат 33, 37, 40, 42, 82, 85
Форум 24, 30, 34, 42, 55, 60, 61, 70, 74, 77, 88, 94
Френдстрічка 68, 69

Х

Хакер 25, 26
Хостинг (хост) 78-81
Хром (Google Chrome) 16, 17

Ч

Чат 7, 13, 17, 59-61, 70, 71, 86, 95

Ю

Ютуб (Ют'юб, YouTube) 42, 43, 77

AVI 40
Call-back 9
CDMA 9
DJVU 38
DOC 38
EDGE 9
FB2 38
FTP-сховище 18
GIF 40
GPRS 9
QR-код 12
HTML 7, 81, 82, 84
IP-адреса 62, 92
JPEG 40
MP3 40
PDF 33, 38, 82
QuickTime 40
RSS (RSS-стрічка) 34
RTF 38
SEO 30
TXT 37, 38
WMA, WMV 40

УДК 004.77
ББК 32.970.312
Щ 63

Літературно-художнє видання

Тетяна Щербаченко

ЯК НЕ ЗАБЛУКАТИ В ПАВУТИНІ

Для середнього шкільного віку

Ілюстрації *Дмитра Кузьменка*

Дизайн *Дениса Кузьменка*

Літературне редагування
Марії Мар'єнко, Катерини Міхаліциної

Технічний редактор *Роман Коник*

Підписано до друку 25.12.2013. Формат 70х90/16.
Папір офсетний. Гарнітура «PT Sans».
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 7,61.
Наклад 2000 прим. Зам. №

Видавництво **С**тарого **Л**ева

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК № 4502 від 15.03.2013 р.

Адреса для листування:

а/с 879, м. Львів, 79008
lev@starlev.com.ua
www.starlev.com.ua

Відділ продажів:

тел./факс: (032) 240-47-98
моб. тел.: (067) 502-75-12
zbut@starlev.com.ua

Партнер видавництва

Віддруковано згідно з наданим оригінал-макетом ПП «Юнісофт»
61045, м. Харків, вул. Отакара Яроша, 18
тел./факс: (057) 730-17-13, 730-17-10

ISBN 978-966-2909-33-3

© Видавництво Старого Лева, 2013
© Тетяна Щербаченко, текст, 2013
© Дмитро Кузьменко, ілюстрації, 2013